Power and liberty are like heat and moisture; where they are well mixt, everything prospers; where they are single they are destructive.
—George Savile Halifax.

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903. Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 31—Vol. LVI. Friday, 15th August, 1958 REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER. Price: FOUR PENCE

IN WAR, CHINA COULD THROW 100 MILLION MEN

PEKING, Sunday.

COMMUNIST China could put an army of 100 million men into the field in a third world war, the Mayor of Peking, Mr. Peng Chen, was quoted here today as saying.

Usually well-informed sources said that Mr. Peng —who is also a member of the Communist Party's Politburo—stated after a recent two months—long conference of the Party's central military committee.

"In the event of war we can put 50 million men under arms at once. Within a brief period our military strength would be 100 million."

Experts

Military experts outside China have estimated the current strength of her armed forces at about 2,500,000. Demobilisation of about 800,000 conscripts and withdrawal of an estimated 300,000 strong Korean garrison, announced, last spring, may have reduced the forces to below this level.

But the newspaper "Liberation Army Daily" reports that Militiamne and Reservists are devoting more time to training since the Middle-East crisis began.

Observers here believe that China's military potential and ambitions figured prominently on the agenda of the tree-day secret talks between Mr. Khrushchev and Mr. Mao Tse-Tung, the Soviet and Chinese Communist leaders.

The talks were also attended by the Defence Ministers, Marshal Rodion Malinowsky and Marshal Peng Teh-Huai.

Warned

Substance has been given to observers belief that Mr. Khrushchev warned Mr. Mao not to launch an assault on Formosa—the Chinese nationalist stronghold of the coast—by a noticeable slackening during the past few days in the "Liberate Formosa" clamour of the Press.

The demands for "liberation" reached the highest pitch since the Korean war earlier in the Middle East crisis.

The Government has never disclosed the number of troops occupying Tibet but these may number several hundred thousand.

There is no confirmation in Peking of recent reports renewed warfare between Chinese and Tibetan Tribesmen. The Chinese Press however, has completely neglected news from Tibet this summer and Tibetan newspapers are no longer available here.

Military Training

According to the newspaper "China Youg Daily," about 1,130,000 young workers and students from Peking, Shanghai and other big cities are attending military training camps this summer.—Sapa-Reuter.

Whites Want No Christian Nonsense

THE municipal reporter of the "Rand Daily Mail" has reported that a small Methodist Church hall near the Johannesburg Zoo has become the centre of a controversy over Dr. Verwoerd's "church clause." This is believed to be the first time that the "church clause" has had to be practically considered since the Native Laws Amendment Act became law last year.

A handful of Europeans in Forest Town say that African worshippers at the church are a "nuisance." They have written to the Minister of Native Affairs to get the services banned.

But the Non-European

(Continued on page 317)

No Ambassador From Ghana

"THE STAR" reports from Cape Town that members of Parliament do not expect any immediate result from Ghana's suggestion that it should have an embassy in South Africa—certainly not on the basis announced by Ghana's Minister of Finance, Mr. K. A. Gbedemah.

Mr. Gbedemah, deputizing for the Prime Minister, Dr. Nkrumah, told the National Assembly that his Government would do all it could to establish a diplomatic mission, if only to act as "an inspiration to our brother Black Africans in South Africa who are smarting under the yoke of imperialism."

The reaction of the Union's Minister of External Affairs, Mr. Louw, is a curt "No comment."

However, Mr. Louw has said that there must ultimately be an exchange of diplomatic representatives with African States and—after lunching with Dr. Nkrumah in London last year—he predicted diplomatic representation between Ghana and the Union.

The critical issue in the eyes of many Nationalists is not the question of diplomatic relations but of social relations which might occur at a diplomatic level between Europeans and prominent Africans.

OPINION

FRIDAY, 15TH AUGUST, 1958

Indians Not So Weak

THERE is an understandable air of uncertainty in the Indian community on the next course of action to take in the battle for homes now being waged between the government and the least privileged sections of the nation. In a race-conscious society, where power and justice are assessed in terms of race it is natural that the Indian minority should feel despondent. But the successful closure of shops in protest against the Group Areas Proclamations for Durban showed two things which have not been given the attention they deserve.

They showed that the Indian has reserves of power which he can still use, if not to protect himself effectively at this moment, at least to place the government in a very uncomfortable position. They showed also that the Nationalists, in spite of their apparent power, also have their weaknesess. They just could not stop the Indians from acting together and closing their shops.

The Nationalists have one advantage. Their opponents often hesitate to hit where they—the Nationalists are weakest. They have a fair selection of points of vulnerability. One of these deserves attention when thinking of how best to save Indian homes. They are most anxious to avoid racial storms at the United Nations centring around their policies of race oppression. Any demonstration on the part of the non-Whites which would capture the attention of the world's Press at the moment could make them feel very uncomfortable. And here the initiative rests in the hands of Indians themselves. Working through their various organisations, political and otherwise, they can stage a boycott of West Street shops and persuade the Africans and the Coloureds to do the same.

A protracted campaign led with imagination by a leadership not handicapped by ideological obsessions would certainly not close down the West Street shops, but the demonstration would be such a magnificent show of non-White solidarity that the lords of the Chamber of Commerce would begin to spend one or two sleepless nights. And when they did that, they would tell their City Council the right things it should do. That would not mean the Indian's troubles would end. But trends of thought and action would have been set in motion which could, if organised on a vaster plane, begin to confront the city of Durban's White group with the reality of disaster.

Such a campaign would not ask anybody to break any law. People would just refuse to spend their money in certain places. And it would start very many, in the buses, streets and elsewhere talking. It would also make all conscious of the real threat to the nation in a law which can deprive a man of his right to have his home and call it his own. While the world talked about it, the non-Europeans would be beginning to seize the initiative to fight on new ground and from there proceed to other things.

Comment On Men And Events

IF STRIJDOM RESIGNS

By JORDAN K. NGUBANE

THE bulletins on Mr. Strijdom's illness indicate that for all practical purposes his political career has, unless a miracle happens, come to its end. This is a development of some importance because it is going to confront the Nationalist Party with challenges for which it was not exactly ready.

Mr. Strijdom will go down history as the last of the volksleiers—that is, men who could beat the tribal drum and discipline their followers into toeing their line in the march to tribal goals The last election showed that these goals were almost all reached, barring the republic But they showed up something else; that in the hour of his greatest strength, the Afrikaner Nationalist was completely isolated and either hated or distrusted by the majority of men and women both inside South Africa as well as in the Free World.

For a while, both the lure of the republic and the unpopularity of the Nationalists might keep the tribe together but sooner or later need will arise for a new type of leader in the place of the volksleier; the man who will attempt not to capitalise on the inferiority complex which is such a strong driving power behind Afrikaner Nationalism, but who will try to find a respectable place for the Afrikaner in the comity of nations; the ideological leader

Redundant

As a matter of fact, the advent of the republic will merely speed events to the climax when the need for such a leader will be felt more acutely; when the beating of tribal drums will be redundant.

The Nationalist Party caucus is obviously very much alive to the real dangers inherent in this. So much so that at the time of writing, they are reported to be trying to avoid coming to a decision on who will succeed Strijdom. Not without cause. On the choice depends the issue whether the Nationalist Party will head for an immediate split or continue to keep together as a tribal impi

At this point we might bring in the respective contenders for Strijdom's mantle In the front rank are Messrs. Swart, Verwoerd and Dr. Donges. Next comes Mr. Schoeman who is in category by himself. The importance of all these men is that they represent specific trends within the Nationalist Party.

Mr. Swart stands the best chances of keeping the Nationalist Party together and is perhaps the best qualified to carry on the volksleier tradition until the republic is reached. But beyond that he has neither the brains nor the qualities of leadership to lead Afrikanerdom to the position where the world will see it in different light.

Boys And Girls

Dr. Verwoerd would take South Africa to a republic the hard way and in the process would further isolate the Afrikaners—to the point of splitting them from head to foot and possibly gaoling some of their intellectuals in the Church and the universities who might want to hobnob too far with the non-Whites. He would not stop in the march to his goal even if that, in the end, meant civil war. Ironically, this is as much his strongest point as it is his weakest. Strongest in the sense that the firm administrator and leader will make the little boys and girls just about to have the vote rave to know that they have him for their leader; weakest because the economically powerful classes that ten years of power have shot up in the ranks of Afrikanerdom will want a period of consolidation, of neutralising Nkrumaism and of finding a formula by which American goodwill can be retained. The little boys and girls do not have much in common with the investing supporters of the Nationalist Party and Verwoerd will drive them farther and farther apart.

A curious figure in all this is Dr. Donges. He plays a more curious game. He would very much like to convince the English that he is not anti-them. He would like them to side with him in his fight with Verwoerdism. And in recent months he has been making speeches with a clearly bargaining motive behind them. He has even tried to cultivate the manners of a moderate. But this is precisely the man who is heart and soul for giving the little boys and girls the vote—to give Verwoerdism the most decisive backing possible.

(Continued on next page)

Freedom In America Today—I

Communists Astound Free World

THE Fund for the Republic is an organisation supported by leading Americans which seeks to study the problems of a free society in the light of challenges to liberty which have come to the fore in our times. To further this purpose it has been sponsoring a series of broadcasts in which different viewpoints on the functioning of democracy in America have been presented. In the present series, an American industrial leader criticises some of threats to liberty in the United States. We present his views here because they focus attention on dangers which threaten the Free World from within. The broadcast was conducted in the form of a question and answer interview in which the industrialist Mr. Cyrus S. Eaton was questioned by Mr. Mike Wallace.

WALLACE: This is Cyrus Eaton, an industrialist who heads a two-billion-dollar empire in coal, iron ore, and railroads—a man who says that the way to preserve the American way of life, under which he prospered, is to woo the friendship of the Soviet Union. As a first step, Mr. Eaton has sponsored several conferences between scientists from the Free World and the Communist nations. In a moment, we'll find out why he sponsors those conferences, and why he charges that the cold war is slowly but surely destroying our freedoms here at home.

ANNOUNCER: The Mike Wallace Interview, presented by the American Broadcasting Company in association with the Fund for the Republic, brings you a special television series discussing the problems of Survival and Freedom in America.

W.: Good evening, I'm Mike Wallace. In our fight to survive and stay free, we as a nation have had to modify some of the very freedoms we want to protect. Tonight's guest, Cleveland industrialist Cyrus Eaton, is one critic who says that we've gone to far—that in our efforts to cure a cold, we're killing the patient. Let's find out why...Mr. Eaton, you've made considerable news with your meetings up at Pugwash. You've financed conferences among scientists of the free world and from Communist countries like Russia and Red China. What do you think that you accomplish when scientists who are devoted to communism meet and talk with British and American scientists?

EATON: We demonstrated that men of different languages and different philosophies can get together and discuss crucial questions, come to a common understanding, and part great friends. One of the most important things we agreed on was that an all-out war between Russia and the United States would be a catastrophe, of the first magnitude. For instance, there was no difference of opinion that in the first hour of such a war 75,000,000 Americans would be killed and 25,000,000 would be seriously wounded. These scientists left Canada to go back home and tell their governments of the great hazards we face unless we bring common sense to bear on our international problems.

W.: Why do you hold these meetings up in Pugwash, which is in Nova Scotia, instead of in the United States?

E.: It would probably be impossible to hold them in the United States because of the restrictions. The Chinese would not be permitted to come in; if the Russians got in it would be with very great difficulty.

W.: What kind of restrictions? You mean that our government would not permit...?

E.: They would put many obstacles in the way and subject the people coming here to very great humiliations, which I don't think any self-respecting scientist would submit to.

W.: I gather you are not in sympathy with these regulations?

E.: I think they are unwise and unnecessary.

W.: Were the American scientists who went up there to talk with the Russians and Red Chinese willing to exchange ideas freely with their Communist colleagues, and was there equal freedom on the other side?

E.: I think everyone was astounded at the freedom with which the Communists discussed any scientific problem. They astounded everyone with their profound knowledge of scientific progress. I would say that perhaps of all the representatives who gathered there the men who were a little more cautious for political reasons were our brilliant American representatives.

W.: You say the Americans were more cautious for political reasons, What do you mean?

E.: If they were professors from Harvard or M.I.T. or the University of Chicago or Illinois —if they said anything that offended the political forces of this country—they would be aware that they might be called on the carpet and subjected to serious examination. And I think most of our American participants, when they got back home, were probably visited by the FBI and asked what went on and what they said.

W.: And as far as you know they told what went on?

E: Oh, very completely, because there were no secrets. The discussions were completely above board. Everyone said just exactly what he thought without any fear of getting into trouble.

W.: You mentioned the FBI, Mr. Eaton. Let's turn to some security measures—most of them products of the cold war—that are taken by our government with citizens here at home. For instance, you. Our research shows that as an officer of certain corporations engaged in defence work you yourself have been fingerprinted and investigated by the FBI on three occasions. I wonder if you'd tell us why, and what your reaction to this fingerprinting is?

E: The officers and directors of the companies with which I am associated—and that's true of most big American corporations do some work for the government. Some of it is called "classified." Why it is called that I do not know, because none of it is really very secret. At any rate, some of it is regarded this way. And for that reason, on each of these occasions a separate group examines the history of each officer and director. The investigators consult all the people who have known him—in my case for a great many years, as old as I am to see if at any time in his past there was anything he ought to be ashamed of. They fingerprint him and go through all those performances. This, to my way of thinking, is quite a humiliation for a loyal and devoted American.

W.: What is wrong with finding out if a loyal and devoted American, if indeed he is, is all those things? You say there is some doubt about the necessity for doing this because you're not sure the work should be classified. Do you believe that these screenings, etc. are superfluous.

E.: I think so. They keep alive the spirit of suspicion which is one of the evils that plague us. But there are no secrets in the industrial or the scientific world. Any idea that anything we can do in America, is a profound secret if it is done industrially, with workmen and all other sorts of people engaged in it, is just a hallucination and an emphasis on the importance of the police sine of our government.

W.: You say the police side of our government. Do you have any further views on the work of the FBI as it relates to individual freedom?

E.: I think it's had a tremendous build up. It has enjoyed wonderful propaganda and sold itself in a marvelous way. But I always worry when I see a nation feel that it is coming to greatness through the activities of its policemen. And the FBI is just one of the scores of agencies in the United States engaged in investigating, in snooping, in informing, in creeping up on people. This has gone to an extent that is very alarming.

(Continued from previous page)

Two Things

Two things might be happening: He might, by trying to woo the English, be taking up a tactically advantageous position without making a confession of faith. Or, he might be yielding to Verwoerdian pressure inside both the Cabinet and the Party. The caucus decision alone will show precisely the role be is playing.

Mr. Schoeman is just an efficient administrator and his real claim to leadership rests just on this. He tried once to build up his reputation for being an able upholder of baasskap tradition. In the process the Africans of Alexandra Township split the White community and confronted him with a challenge which hit him rather badly. It is doubtful if Afrikanerdom, so closely attuned to the beating of tribal drums, really needs a first-class administrator at this stage.

With the exit of Mr. Strijdom, Afrikanerdom will come face to face with quite a number of realities and in coming to terms with quite a number, also, of things could happen to the Nationalist Party.

African Student Describes India

MR. AYUB NABOTH OGANDA, a Kenya student who went last year to study Medicine on an Indian Government scholarship, has passed his first year examination in the First Class. Besides this academic attainment, Mr. Oganda has made good use of his vacations to go round India. Here is an account of his journey in his own words:

Wishing to see as much of India as I could during the holidays, I covered no less than fifteen thousand miles, mainly by train and partly by bus, on horse-back, by bicycle and even on foot.

My first two short vacations I spent in and round Godhra, Baroda, and Delhi. During the long vacation I visited Kashmir with a group of forty-two other students—both Indian and foreign.

I enjoyed the company of these students very much. The organisation of the summer camp for students was very good. The credit goes—first to Mr. Prabodh Mehta of the Indian Council of Cultural Relations and secondly to every student who formed a constituent part of the whole camp.

Kashmir

The grandeur and beauty of Kashmir are more than human words can describe. The ever-green whistling pine trees, the ever-white mountain peaks, the never silent brooks with flowing cold water—clear water which has bathed rocks and pepples for a million years and shows no signs of fatigue—these are but a few of the natural phenomena that astound a visitor to Kashmir.

No wonder that Emperor Jehangir, in his endeavour to describe the beauty of this land said:

"If there is a heaven upon earth, it is this, it is this, it is this."

We in Kenya may claim to rival the Kashmiris in perhaps only two things, and those are that we have an all-the-year-round salubrious climate and a fertile land.

After visiting all the places that a stranger in Kashmir must go to—Gulmarg and Kilinmarg, Pahalgam and Liddar Valley, the Great Mogul Gardens in Srinagar—we were content to return to the heated southern plains below. In all these places we saw the Kashmiris as adept wood-carvers and a very handsome people.

Golden Temple

From Kashmir (Pahalgam) to Pathankot, and then to Amritsar. Here there is a masterpiece, the Golden Temple. From Amritsar across the Punjab to Chandigarh to Ambala and then a leap to Lucknow.

We were only two now. Lucknow was very hot. So we went to Agra. Here we saw the symbol of an Emperor's love for his wife in the Taj Mahal. The masons who constructed the Taj—whether slaves or free men or both—achieved a task yet to be repeated (if it can be done at all) in the history of the world.

And here I am, back in Bombay, with the memories of Northern India. I still have Southern and Western India to see which, if all goes well, I shall without doubt visit.

French Enclaves: Nehru Expects Action

NEW DELHI, Monday.

THE Prime Minister of India, Mr. Nehru, said that France might turn over the complete title of its former Indian colonies to India later this year.

Mr. Nehru told Parliament the French National Assembly must act on the matter, and it was not expected to meet until late this year. Under a French-Indian treaty, India has already taken over *de facto* Pondicherry and three other small areas formerly governed by France. India is now waiting for France to turn over the legal title.

Mr. Nehru ridiculed a suggestion that India deliver an ultimatum to France.

"I don't think it would be at all proper to think in those terms," he said. "It would only create ill-will all around and would not helps us."

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor. Diagonal & Market Sts. Johannesburg. 'Phone 33-1654.

THE

QUEENSLAND INSURANCE

COMPANY LIMITED.

(INCORPORATED IN 1886 IN NEW SOUTH WALES)

TRANSACTS ALL CLASSES OF INSURANCE

Fire - Marine - Accident

Consult:

MISS TEHMI SORABJEE RUSTOMJEE

SPECIAL INDIAN REPRESENTATIVE.

106 MANSFIELD ROAD, - - - DURBAN.

P. O. Box 476. - - TELEPHONES 47453 & 47888.

The 'Kashmir Princess'

By A. S. KARNIK

The Cruel Sea And The Kind Storm

WHAT HAS GONE BEFORE :

THE "Kashmir Princess" carrying delegates to the Bandung Conference, was victim of sabotage. The plane crashed into the sea, and only three members of the crew were fortunate to escape from the burning plane. Pathak was separated from Dikshit and Karnik. These two were heading for the islands that were visible in the distance. After many hours of valiant struggle they have noticed that the islands are near and they even hear the twitter of birds, They swim on with renewed strength and they sang in unmusical tones towards safety.

Now Read On:

THE small clouds that hung on the eastern horizon by now had advanced and, though scattered, covered the entire sky. Even the hill-tops were obscured by the shifting clouds. Occasionally Jupiter, with its companion stars, would peer out through gaps in the dark small clouds, and would warn us of our wrong direction. Its occasional glimpse would help us steer on the chosen course. These small clouds formed a massive assemblage on the East side. It was as if a mass-meeting was to be held at a late hour on the eastern horizon and flocks of clouds were steadily traversing from West to East. A Bundung Conference in the sky, I thought, and wondered if someone was planning a sabotage in the heavens, too.

The gathering clouds on the East were slowly transforming from individual patches to a dark spreading smoke-sheet across the wide sky. Dikshit once again glanced at his watch. It was faithfully recording the time-lapse. He knew it was nearly time for moon-rise. But it was of no avail. It would be beyond the opaque cloudy curtain. Not only the moon would be invisible, but Jupiter; too, would be screened. Perhaps we may never see it again. Destiny seemed to be cruel and hard. What little chances we had of navigating with the help of either the hills or stars were snatched away from us. Pessimism was slowly creeping back into my mind.

What stars governed, I wondered, the destiny of the nineteen that left Hong Kong this noon. Nine Chinese delegates, one Polish and one Austrian correspondent, and the crew of eight. Fourteen already dead, and the five struggling in the water—who feared a watery grave might await them too!

Whilst thus our fate hung by a thread above the vast watery death, Dikshit shouted, "Look at that light. It is Morse. He is flashing Morse" There was a torch light—a very dim one—towards our west. I peered hard at it to make sure it could be Morse. Dikshit kept shouting. "It is Morse Only Jatar can flash Morse. It must be Jatar. I cannot read the signals because of the waves. On our plane only three persons knew Morse—Jatar, Dikshit and Pathak. That is how Dikshit felt certain it was Jatar. I thought it was nothing but the waves that made a steady light appear as a flash and not that the waves hindered the reading of flashed Morse. I knew that it was Dikshit's affection for Jatar that made him think that it was Morse, and hence the person to be Jatar. Between wave crests we saw the light for a full minute or two.

Above five minutes later, to our right, in the northerly direction, another, dim steady torch light was visible. This person was obviously very much closer to Great Natuna's shores, we felt certain that this one would very soon reach the island. A surge of happiness bubbled in our minds, that the last two persons afloat of whom we had not known anything for a long time, were still alive. We hoped and prayed that all of us should get to this island very soon. As if in answer to our prayer, about 200 yards on the South we saw a moderately powerful torch lit us, and an instant later by its side either a small searchlight or a very powerful torch shot out its beams in our direction.

For a moment we were dazzled to see such brilliance in the unbounded arid darkness. Dikshit and I reacted differently to these lights. We both knew that the exceptionally brilliant light was not from one of the floating persons It was unquestionably alien. Dikshit was certain that someone from the neighbouring island had come to rescue us. Perhaps Pathak had reached the Great Natuna and sought the aid of some fisherman. Many a story I had heard of how saboteurs and their accomplices destroy evidence of their crime. I had a lingering fear in my mind that it would be a boat, equipped with searchlights and machine guns, belonging to the same agencies that had kept the bomb in the airplane. The airplane had burnt, completely shattered and sunk The only possible shreds of evidence would be the survivors floating if they had not already been a prey to the monstrous sharks. All these thoughts could be just wild fancy. Dikshit's explanation seemed more plausible He raised his left arm and waved and asked me to wave mine, too

Only for an instant I hesitated, then I raised my right hand and waved. Both those distant lights, though clearly visible to us, could not reach us. It is not likely they could have seen our hands in the dim light of only one life-jacket light. Yet at that time I felt certain that our light must have been visible to them. Then why did they not come to rescue us? Were we given up as mere floating corpses? We never would know. The lights did not appear again.

Perhaps the persons with the powerful lights had bolted seeing the gathering fury in the sky. Rescue work at such a time would have meant endangering the lives of those in the boats. More people may die of drowning than those that could be saved. Saviours may vanish with the unfortunate floating souls. Prudently, they had beaten a hurried retreat.

The fury in the sky was expressing itself in the form of lightning and thunder. From nowhere massive dark clouds had sprung up fast, covering the entire sky. Now we felt we were in an abyss, cut off from every thing in the world—even the stars, the hills, the islands—everything except each other and the lashing waves hitting at our sides. Even Dikshit's life-jacket light deserted us, increasing the frightful darkness around. The gale was blowing in with an eerie whistling sound, raising the waves higher and higher. We were being tossed from wave to wave. We had stopped swimming. It was no use. The sea had grown rough and any attempt to swim would have been futile. We were lifted high up and dropped down by the waves, pushed from side to side every second. The tossing waves, we were worried, might push us out into the dreadful open sea. Once we were in the open sea, there would not be the ghost of a chance to live, Bigger waves and bigger fish. No island nearby If we remained alive till the morning, a search party would not even dream of our being drifted so far from the scene of the crash.

A streak of lightning would spit out from the devilish clouds, illuminating the frightful black panorama around just for a fraction of a second. We would get a glimpse of the islands around, and the mounting anxiety would ease out for a while, that we were still at the epicentre of the islands. There was hope to live. Cold, strong wind was blowing; The water had become a little colder, too, Instinctively we drew closer to each other. I passed my left arm around Dikshit's back and he his right arm around my back, thus holding our bodies in closer contact The portions of our bodies in contrct with each others were warmer than the exposed ones. All the available heat we must preserve for further attempts, should the storm subside and we still have an island within sight.

Lightning and thunder eased, The gruesome dark night sprawled in every direction. Normally even on pitch dark night, a hill or any distant object is discernible by its faint peripheral contours. But here nothing was visible. No contour of the hill; no trace of the islands. All that we were aware was the mercilessly splashing waves that would break at our sides and give us a spray of the salty water, which smarted our eyes.

If the wave was bigger, its sprays was big enough to force its way into the mouth. We spat it out. Sometimes when we opened our mouths to spit out the water, a powerful wave splashed so hard that it covered our faces. Instead of spitting out the water, more salt water found its way into the stomach. I prayed that this nasty, storm would subside soon or else we might die of drowning (through drinking excessive quantities of salt water) even while afloat.

The storm persisted. We were being tossed up and down and God knows where; probably towards the open sea, far away from the islands. There was nothing we could physically do; just keep floating We clinged on to the little life jacket around our neck. Our lives depended entirely on these yellow life-savers and air was leaking out of both of them. My neck-tie was still on the leaking spot I held it tight with my right palm to minimise the leak.

From time to time I kept feeling the air pressure inside the jacket. It was getting softer. I could minimise the air leak, but could not stop it altogether. If mine was getting softer, so must be Dikshit's too. The jackets would continue to grow soft and softer and softer, with less and less of the life-saving air. How long will it hold us? There were no signs of the stormy fury abating. And whilst the storm continued we could not possibly attempt blowing in any air in the jacket. The risk was too great. During such an attempt, in all probability, a considerable amount of air may actually leak out. The moment the inflation tube is pressed, water might gush into the mouth and result in letting out air. It was a hazardous task, to be attempted only as a last resort. It would be better to attempt and sink than not attempt and sink.

Cessation of lightning and thunder gave way to rain. A downpour of heavy water drops began hitting at our face and drumming heavily on the air-filled life-jackets We closed our eyes and bore this attack patiently. Despite the discomfort the rain caused us, a happy idea flashed in our minds We could have water to drink—a few drops of fresh water would soothe the throat enormously, would enliven us to renew the battle for survival with great vigour and for longer duration. Hopefully I opened my mouth and in rushed a splashing wave that nearly choked me up. I spat out all the salt water I could and recovered from this unexpected attack. With greater caution I made two more attempts to catch a few of the raindrops that had fallen on my lip and was about to trickle away. But the salt water spray would dilute the rain drop to such an extent that it tasted as brackish as sea-water. Disappointed we shut our eyes, mouths and minds to the rain. Even a drop of water was denied to us. Like the cannibals dancing with shouts around their prey, the rain made us feel its merciless presence by beating against our jackets, as if the unruly death-drum was being beaten to the dance of the waves.

The drifting waves pushed us on and on—we did not know where Since nothing was visible in the pitch darkness around, there was nothing that we could usefully do. We had closed our eyes and were in a state of complete resignation, only hoping that the storm would subside soon. We distinctly felt our moving round and round in a circle. Heavens, fear clutched at my throat. Whirlpool! A positive drowning end, I thought. I was somehow hesitant to speak to Dikshit. Just then he himself said to me, "Karnik, I think we are moving in a circle. Don't you think so?"

I replied in the affirmative. Having got the confirmation, I began frantically beating my right leg to get out of the whirlpool. So I managed to extricate ourselves away from it. But the moment we ceased our activity, back again we were in the same whirling current. Dikshit was appalled by my sudden and unexpected activity and when I tried again to swim out of the whirlpool, he assured me that whirlpools in the sea are not at all dangerous. I regained my composure and lay motionless, even felt happy that we were in a whirlpool. At least we should be in a localised spot, which reduced the danger of drifting into the unfathomable open sea.

Thus we lay on the water, without any thought or any activity, floating, even relaxing, as we drifted round and round. We did not realise when we got out of the whirlpool. The wind had died away. Tossing of the waves had lessened I was nearly in a semi coma, from which Dikshit roused me, saying excitely, "Look at the right. What's that?" I opened my eyes and saw a totally new world. A bright moon shone high up in the sky. Silvery glittering water.

Tiny little wavelets danced in a joyous mood. There was not even a trace of the storm. Thin transparent clouds patched the sky here and there. And on our right lay a new hope of life, a small island thickly covered with palm trees. A surge of joy rose in our hearts. The Great Natuna and the hills in front, where we struggled fruitlessly before the storm, for nearly four hours, were no longer in sight. We thanked heavens for the storm it sent. It shifted us to new hopeful regions and, for over an hour, gave the vitally needed rest to our aching limbs.

We looked around for Pathak and others. Not a soul was in sight. We were confident that Pathak must have reached the Great Natuna, the others probably had reached some of the islands.

Our life-jackets had become so soft that nearly half of the air from each had leaked out. We marvelled at their ability to keep us afloat. After the long rest we felt afresh and full of vigour. We blew into our jackets to make them taut, so we would not have to refill for a considerable length of time. We got ready once again for the routine, certain of reaching the small palm-fringed island. One, two, three—and away we were. The island could not have been more than half a mile distant. With new hope in our hearts, and new energy in our limbs, feverishly we were beating our arms and legs in an attempt to reach land in the shortest possible time. After about half an hour of continuous struggle, we paused to look around. We shuddered at the knowledge of the grim reality. It was the repetition of the struggle to reach the Great Natuna. We became aware that every island was encircled by the deadly cold water-currents. In the past half an hour we had made no headway. We were wondering whether it was worth exhausting ourselves. We might as well remain floating until in the morning someone fishes us out. We did not have much time for musing. Breathlessly we beheld, in front of us, what we had been dreading ever since —we were aware of the water-currents—the vast open sea. So frightful it looked, its jaws wide open, horizon to horizon, awaiting us to slip down its throat. In desperate search we glanced around for some refuge. To our delight, a new island had sprung close behind us. In an instant we knew what had happened. We were caught in the cold water-current and drifted into the open sea, but with another island behind us.

This was our last chance for survival failing which death due to thirst, starvation and exposure was certain. Besides we had drifted far away from the scene of the crash and were not likely to be searched for in this region. With determined vigour, urgency and fury we worked our hands and feet that for the first time our labour yielded gratifying rewards. Excited with the result, we increased our pace. A small hillock on the island grew larger. The sand on the shore shone brightly in the brilliant moonlight. A little over a hundred yards more, and we should be in permanent safety and security.

We had over-estimated our energies. At the end of seven and half hours of life-and-death struggle we should not have expected too much of ourselves. The inevitable result of such a hurried run was that we were completely out of breath; exhausted to such an extent that we could not raise our hands for a single more stroke Must rest for a while. After all we had come close to the island, only about a hundred yards remaining. There was no need to hurry. We had made it. We momentarily closed our eyes not in ecstacy of delight but to regain our strength. We knew that not only the currents, but the ebbing tide too was pushing us away from the islands.

At that moment, we felt that we had enough breath for this last lap, we gauged the distance. We were pushed back once again from where we had commenced for this island. It could no more discourage us. We knew that hadn't we hurried too much on the last attempt we should have reached the shore. At the same time we were acutely aware of our waning stock of energy. It wouldn't last for ever. Anyway, we must make the best of it, while it lasts. We agreed that on this final attempt there would be no talking and no stopping. Every breath shall be used to swim. We shall stop either when we hit land or when we get completely exhausted. And the most important thing, beat our hands and feet at a steady pace, not too slow, yet never too fast.

In perfect synchronism, like a mechanical toy we kept moving on and on. Not even once did it lure us to turn and look behind at the approaching island. Not a single pause we could risk. We did not care much for drift, either. We knew we could drift a lot. But at worst instead of reaching the island squarely in front we might come up on the sides. It was better to come on the sides than never come in the vicinity of the island. We didn't know how long we kept swimming this lap—must be about half an hour. Probably another half an hour to go. We kept going at a steady pace.

All of a sudden my right hand touched something solid. At once I gripped it. Unmistakably a rock. With joy I shouted aloud without releasing my grip on the rock, "Dikshit we made it! Here is a rock." For a moment Dikshit could not believe it. The rock was on my right and hence he couldn't come on to it unless I climbed on to it and made room for him. Eagerly he kept saying, "Where is it? Where is it?" I perched myself on one side of the rock and pulled Dikshit on to it. What a relief to our exhausted limbs Solid rock stood under our feet. Breathing heavily through exhaustion,

(*Continued on page 319*)

Liberal Protest Against Verwoerd Ban

IN a Press statement on the ban against 10 Africans attending meetings in certain areas Mr C. K. Hill, Chairman of the Coastal Region of the Liberal Party, says:—

The Department of Native Affairs has again refused the Liberal Party permission to admit more than ten Africans to meetings in Durban and Pinetown. A letter from the Native Commissioner, Durban, says that such permission in regard to a Liberal Party meeting in Durban on August 15th "cannot be favourably entertained." Another letter from the Native Commissioner, Pinetown, says that as he has received no further instructions, such permission in regard to a public and a branch meeting in Clermont cannot be granted.

Arising out of this and other actions of his Department we challenge Dr. Verwoerd to answer the following questions:

Is he trying to silence an opposition political party by law?

Are Africans to have no opportunity to take part in effective public discussion of national policies?

Is the electorate to have little chance of hearing directly what Africans who oppose apartheid have to say about its workings in practice? Are they to hear only what his Department and Africans who favour apartheid have to say? If so, how are they to form independent judgments for election time?

We trust that Dr. Verwoerd will not make use of the word "Africans" an excuse not to answer. Africans resent "Native" and "Bantu" for much the same reasons that Afrikaners resent "Dutchmen".

We protest most strongly at this arbitrary use of power. We call upon South Africans to check the increasingly dictatorial attitude of our Government before the parallels which are beginning to be drawn between our Government and those of Iron Curtain countries become only too accurate.

Restoration Of Jap. Property

INDIA has ordered the return to Japanese nationals of property seized from them at the second world war. The order was contained in a special Government Gazette notification issued on Sunday night—13 years after the end of the war and 4 years af the Indo-Japanese Peace Treaty It was directed to the custodian of enemy property, which has been managing them.

The Japanese properties, which belong to various firms and individuals, consist of 200,000 ordinary shares of the Indian Iron and Steel Co., contributions to Indian Government loans amounting to 750,000 rupees (£52,500) and one large building in Bombay.

Whites Want No Christian Nonsense

(Continued from front page)

Affairs Committee of the Johannesburg City Council, which must advise the Minister on such bans, decided at the week-end to wait until next month's meeting before making any decision.

A National Party Sunday newspaper attacked the committee for deliberately evading the issue.

Many councillors say that the case of the Forest Town church hall will be test case, as other denominations, including the Dutch Reformed Church, hold services for domestic servants in European areas.

The Rev. F. T. Peck, Methodist minister for the area, said that a few complaints had been reported, but none had been made direct to him.

Services for Africans had been held at the Forest Town church hall for about 20 years.

World Newsreel . . .

(FROM SAPA REUTER)

Riots In Ahmedabad

POLICE opened fire three times in Ahmedabad (Bombay State), on Tuesday and a curfew was imposed on the city, after rioters had burned and pillaged public buildings and property.

Riots were also reported from the towns of Badiad and Baroda in Bombay State.

The riots began in Ahmedabad after the removal of a memorial erected to the memory of people who died when Police opened fire during language riots two years ago.

The memorial, in the form of a hand holding a torch, was erected last week in a square in the heart of Ahmedabad, despite the refusal of both the Mayor and District Magistrate to give permission. The authorities later removed it.

News that the memorial had been removed spread quickly through the city early today and brought crowds on to the streets.

When they began to attack property, police armed with staves charged and used tear-gas repeatedly to disperse the rioters.

Police fired one round when they were attacked by some of the rioters in the afternoon. They fired twice again this evening—once into the crowd and once into the air. At least four people were injured.

A 24-hour curfew was ordered for 9 p.m. in Ahmedabad, where early reports said that at least three police posts and several Post Offices had been burned down and a large khaki cloth depot set on fire. About 140 cases of vandalism were reported.

In Baroda, 80 miles from Ahemadabad, Police fired tear gas shells after crowds had attacked a Police post.

Indonesian Troops Not Trusted

Soldiers in Balige (Indonesia) claim that Government troops stationed in their home villages in North Sumatra have been disarmed by their own commanders. One of the soldiers said their commanders did not trust them as they thought they were siding with the rebels.

Sources in the north Sumatran capital of Medan said that the disarming was one more sign of racial conflict that some consider is breeding in the northern area.

It is thought that the stationing of troops from other villages, who speak different languages, have different customs and different religions is the prime cause of the unrest and the trouble seems likely to spread.

Rebels forces are reported to be building up for a full scale attack on Medan, capital of Northern Sumatra, and Indonesia's biggest export centre.

Unofficial and unconfirmed reports said the insurgents, who seized the city for a day, March 16—are assembling 6,000 men on the border of the Atjeh Province in the north. Other strong rebel units are operating successfully south of the city.

A foreign military expert said the number of Government troops in the city was unknown but it "is not many" he said.

Government military officials have not commented on the reports.

Observers believe that the raid will be a lightning attack to remove trucks and transport, destroy the Polonia airfield, and blow up the arsenal and the bridge on the road to Belawan, the port 15 miles from Medan.

The countryside and the roads are controlled by well-armed rebel units, and Government troops are thinly located in Northern Sumatra.

Nkrumah Sees 'American Faith In Ghana

Dr. Kwame Nkrumah, Prime Minister of Ghana, said in Accra that he had discussed with the Queen plans for her visit to Ghana next year and "I am sure she is looking forward to it."

Dr. Nkrumah was broadcasting about his tour of the United States and Canada and his visit to London last week.

He said that in Canada "one could sense the strong feelings of goodwill and fraternal ties that exist between our two countries"

The United States Government had agreed to examine Ghana's second development plan—due to begin on July 1 next year—to consider whether it could assist in financing particular projects.

"I regard this undertaking as indicative of the great faith which the American Government has in the future of Ghana," he added.

In Ottawa, London and Washington, I had not only been able to explain Ghana's attitude towards many great world problems but "wherever appropriate it emphasised the African approach to any problems."

Phone 34-1349 P. O. Box 1549.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

33 West Street, JOHANNESBURG.

Cable & Tel. Add: HARGVAN. Phone 29368.

P. Hargovan & Co.

(Pty.) Ltd.

Earthenware Pickle Jars 3 Gallons 12/6 each F.O.R. Durban
Fresh First Grade Green Ginger 1/2 per lb. " "
Fresh First Grade Garlic 2/- " " " "

Cash with order only.

P. O. BOX 1250.

155|7 Warwick Avenue

DURBAN.

Newly Arrived 'Jaico' Books

KASHMIR PRINCESS	5 s.
One Thousand Nights On A Bed Of Stones	6 s.
The Unmarried Widow	6 s.
The Spell Of Aphrodite	6 s.
Some Inner Fury	6 s.
Stories From Bengal	6 s.
Chitralekha	6 s.
The Ten Princess	6 s.
War And Peace	6 s.
The Living Thoughts Of Voltaire	6 s.
The Living Thoughts Of Karl Marks	6 s.
The Living Thougts Of Confucius.	6 s.
Somdeva's Katha Sarit sagara	6 s.
Tales From Kalidasa	6 s.
The Whirlwind	6 s.
The Voice Of God And Other Stories	6 s.
Kadambari	6 s.
Keeping Fit	6 s.
The Miracle Of Milk	6 s.
Siddhartha, Man Of Peace	6 s.
Goutama, The Buddha	6 s.
Nectar In Sieve	6 s.
Somadeva's Vetala Panchavinsati	6 s.

(Prices Including Postage.)

Obtainable from:

'Indian Opinion' P. Bag., Durban, Natal.

India Letter

(From Our Own Correspondent)

People Asked To Set Up Defence Parties

THE Convention of Congress M.P.s from the eastern zone asked the people of border areas of Assam to form volunteer defence parties to protect themselves from Pakistani incursions.

The Convention passed a resolution suggesting that measures to check Pakistani infiltrations should be tightened up.

The West Bengal Congress President, Mr. Atul Ghosh, presided over the Convention which was attended by M.P.s from West Bengal, Orissa, Bihar, Assam, Manipur and Tripura.

The Assam Chief Minister, who addressed the session is reported to have stated that the Government was fully alive to the danger of Pakistani raids and was taking every conceivable precaution to prevent further attacks.

The participating M.P.s are understood to have criticised the administration of irrigation projects in the Eastern Zone.

Miss Mridula Sarabhai Arrested

Miss Mridula Sarabhai was taken into custody on August 6 under the Preventive Detention Act.

Although the grounds of detention are not known, it is presumed that she has been detained in connection with her activities concerning Kashmir.

Since Sheikh Abdullah was first detained on August 9, 1953, Miss Sarabhai has been consistently carrying on the campaign against the State Government headed by Bakshi Gulam Mohammed.

Cholera Epidemic In Khatmandu

The cholera epidemic in Khatmandu has caused 300 deaths in the last 15 days according to unofficial estimates.

It is said that all the deaths or seizures have not been reported to the authorities. There is only one infectious disease hospital for segregating cases of cholera. The authorities have not so far given any official figures.

Meanwhile, vaccines, medicines and disinfectants, sent by the Government of India and the Indian Red Cross Society have started reaching there.

The World Health Organisation is also rushing aid 32,000 persons have been inoculated so far. The sale of meat has been banned for the past three days. Steps have been taken to improve sanitation.

Jamuna Crosses Danger Point

The Jamuna ranging a mile wide, continued to rise after it had crossed the danger mark.

By evening on August 5, the river had flooded an area of 20 square miles which included 20,000 acres of cultivable land. The total loss was estimated at about Rs. 1 lakh.

But there was no panic among the residents of the colonies along the banks of the swollen river.

While life was normal in the colonies along the Jamuna, the residents of 25 marooned villages had to wade through waist-deep water to reach the road. So far about 210 persons, mostly old men, women and children have shifted from the water-logged villages.

Patna Records Heaviest Downpour Of Season

Patna is having the heaviest non-stop downpour of the season since the midnight of August 3-4. Several areas of the town are under knee-deep water.

Though the Ganga is steadily rising every hour, its water is still 2.7 feet below the danger mark.

The P.W.D. men were keeping vigil along the entire 8-mile-long masonary embankment.

Pak Massing Of Troops Near Indian Village

Pakistani armed forces have been mobilised near an Indian border village which Pakistan recently claimed as its territory, according to reliable reports reaching here on August 4.

The East Pakistan Government sealed the Tripura East Pakistani border following the dispatch of police forces to protect the villages where the Pakistanis were burning down the villagers' houses.

Simultaneously with the sealing of the border, goods worth Rs. 25 lakhs in transit through East Pakistan by the overland rail-route and all passengers with valid travel documents have been detained.

The Pakistani authorities were reported to be detaining all goods, including consignments of rice, at the river post. According to the terms of the past agreeement Pakistan allowed the transit of goods from West Bengal to the Indian State, through East Pakistan by train and ferry across the river en route.

A few days back the Pakistanis suddenly put the claim that Lakhimpur was its own territory. Houses in the Indian village were set on fire by pro-Pak elements.

Acharya Bhave's Plea For Hindi

Acharya Vinoba Bhave stated that retaining English as a medium of instruction in universities when regional languages could serve the purpose was like using oil in preference to ghee for human consumption.

The Bhoodan leader who was talking to a group of educationists of the Marathawada University added that he had, however, no objection to the teaching of English as one of the foreign languages at the Universities.

Noon Appeals To Nehru

The Pakistan Prime Minister, Mr. Malik Firoz Khan Noon, has sent a personal communication to the Indian Prime Minister Mr. Nehru, asking him to "help maintain peaceful conditions on the Indo-Pak borders," sources close to Mr. Noon said in Karachi. Mr. Noon, who is in Britain, is being kept fully informed about the border situation.

'Kashmir Princess'

(Continued from page 316)

we looked smilingly at each other.

"We live," we said almost simultaneously. We live to be back with our families. It hardly struck us that everyone at home must be worried with anxiety, whether we were coming back at all. They all must have been hoping against hope. Praying that we should return. How lucky we were!

(To be continued)

"Kashmir Princess" (Copyright 1958) Jaico Publishing House.

Mahatma Gandhi?

Was there a Man such as Mahatma Gandhi who lived on this Earth? Then what did he do?

See for yourself this mighty Man who moved on this Earth and gave the world a new vision of thought.

This publication is fully illustrated. Over 300 pages and over 500 photographs of art paper.

12 x 15 STRONGLY BOUND BOOK.
Released by the Government of India
Priced £5—5—0.

NOW FOR SALE AT

D. ROOPANAND BROS.
PUBLISHERS AND BOOKSELLERS
Phone 20707. — P.O. Box 2524.
85 VICTORIA STREET, DURBAN.

Latest Records For Your Selections

Samundar	5 Records	Rok N roll	41/3
Barish	5 "	"	41/3
Mr. X	4 "	"	33/-
Aasha	4 "	"	33/-
Paying Gues:	4 "	"	33/-
Chori Chori	5 "	Best Music 1956	41/3
Naya Andaaz	6 "	" " 1958	49/6

Best Instrumental No.

Fantush New Delhi	8/3
C.I.D. Both Sides	8/3
Devta " "	8/3
Mem Sahib C.I.D.	8/3
Chori Chori Both Sides	8/3
Baarisha and Basant Bahaar	8/3
Baap Re Baap. Naya Anadaz & Shremati 420	8/3

Packing & postage 7/6 extra.

☆

BHARAT MUSIC SALOON

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Grey Street,

Phone: 29488.

DURBAN.

B·I Sailings Between East African Ports Karachi And Bombay

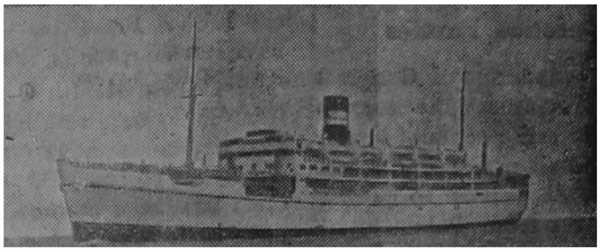

S.S. Karanja due 29th August 1958.
Sails for Bombay via Karachi on 4th Sept. 1958.

PASSAGE FARE TO KARACHI OR BOMBAY

First Class	single	without	food	£92—0—0
Second "	"	"	"	£60—15—0
Third "	"	"	"	£31—10—0

For further particulars apply to—

Shaik Himed & Sons (Pty.,) Ltd.

390 Pine Street, — Durban.

Telephone 20432, Tel. Add. "KARAMAT."

India's Largest Insurance Company At Your Service

The

New India Assurance

Company Limited

SOLE REPRESENTATIVE IN THE UNION OF SOUTH AFRICA

RUSTOMJEE JALBHOY RUSTOMJEE

140, Queen Street, DURBAN.

FOR SERVICE AND SECURITY
CONSULT US FOR
EVERY TYPE OF INSURANCE

P.O. Box 1610.
Residence: 111 Eleventh Avenue,
DURBAN.

Phones:
Office: 25845
Residence: 36413.

Printed and published by Mrs. Sushila Gandhi at the International Printing Press (Phoenix), Private Bag, Durban, Natal.

INDIAN OPINION

No. 31—Vol.-LVI.
Friday,
15th August, 1958
Registered at the G.P.O. as a Newspaper
Price 4d.

ઈન્ડિયન
ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.
ભૂતપૂર્વ તંત્રી સ્વ. મણીલાલ ગાંધી

વસ્તુઓને છુટી પાડવાથી, એટલે કે પૃથક્કરણથી જ્ઞાન નીપજે છે; પરંતુ વસ્તુઓને એકત્રિત કરવાથી, એટલે કે સમન્વયથી ડહાપણ જન્મે છે.

—જોન એ. મોરીસન.

પુસ્તક ૫૬ મું—અંક ૩૧ | તા. ૧૫ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૮. | છુટક નકલ પે. ૪

ઘાનાના એલચી આવનાર નથી

યુનીયનની પાર્લામેન્ટના સભ્યોનું કહેવું છે કે, ઘાના તરફથી સુચવવામાં આવેલું કે દક્ષિણ આફ્રિકામાં ઘાનાનું એલચી ખાતું સ્થપાશે. એ બારામાં યુનીયનની સરકારે હજુ કંઈ નક્કી કર્યું નથી.

થોડાક વખત પહેલાં ઘાનાના નાણા મંત્રી મી. કે. એ ગબેડીમાહે નેશનલ એસેમ્બલીને જણાવ્યું હતું કે, એમની સરકાર પોતાનાથી બનતો પ્રયત્ન કરીને દક્ષિણ આફ્રિકા સાથે એલચી ખાતાનો સંબંધ બાંધશે એનાથી. ત્યાં વસી રહેલા આપણા કાળા ભાઈઓ કે જેઓ શાહીવાદની જંજીરોમાં છે તેમને આશ્વાસન મળશે. આ નિવેદન ઉપર યુનીયનના વિદેશ ખાતાના પ્રધાન મી. લોએ કોઈ પણ જાતનું નિવેદન બહાર પાડવાની ના પાડી છે. તે છતાં મી. લોએ થોડાક વખત પહેલાં એમ જણાવ્યું હતું કે વખત આવતાં આફ્રિકન રાજ્યો સાથે એલચી ખાતાનો સંબંધ બાંધવો જ પડશે અને ગયા વર્ષમાં ડો. ન્કરૂમાહ સાથે જમ્યા પછી એમણે એવું સુચવ્યું હતું કે ઘાના અને યુનીયન વચ્ચે એલચી ખાતાને સંબંધ બંધાવાનો સંભવ છે.

આજે નેશનાલીસ્ટો સામે વધુ મહત્વનો સવાલ એ નથી કે એલચી ખાતાના સંબંધ બાંધવો કે નહિ પણ સવાલ એ છે કે ગોરાઓએ જાણીતા આફ્રિકનો સાથે એલચી ખાતાના સંબંધને લીધે સામાજીક વ્યવહાર રાખવો પડશે એ મુંઝવણનો વિષય છે.

ભારતના પ્રવાસે મી. નોડી અને સાથીઓ

યુનીયનના નાણા પ્રધાન મી. જે. એફ. નોડી આગામી ઓકટોબર માસમાં ભારતની મુલાકાતે જશે એમ કેપ ટાઉનથી ૮મી ઓગસ્ટે બહાર પડ્યું છે. યુનીયનમાં હીંદીઓ પ્રત્યેનાં સરકારના વર્તન સામે ભારતે શરૂ કરેલી ઝુંબેશ પછી એઓ પહેલા જ એક નેશનાલીસ્ટ કેબીનેટ પ્રધાન હીંદુસ્તાન જશે. નવી દીલ્હીમાં વિશ્વબેંકની તથા ઇન્ટરનેશનલ મોનીટરી ફન્ડની અને ઇન્ટરનેશનલ ફાઈનાન્સ કોર્પોરેશનની છઠ્ઠી ઓકટોબરે મળનારી મીટીંગોમાં દક્ષિણ આફ્રિકા વતી મી. નોડી હાજરી આપવા જવાના છે. તેમની સાથે રીઝર્વ બેન્કના ગવર્નર ડો. એમ. એચ. -ડી કોક અને નાણા મંત્રી ડો. ડી. એચ.' સ્ટેઇન તથા તેમના અંગત મંત્રી મી. એચ. આર. ડીવેટ જશે. તેઓ ઉકત મીટીંગના એક બે દિવસ આગળ એરથી જશે અને કોન્ફરન્સ ૧૦મી ઓકટોબરે ખતમ થશે કે તરત પાછા ફરશે. એજ અરસામાં વિદેશ ખાતાના પ્રધાન મી. ઈ. એચ. લો પણ વિદેશમાં હશે. તેમણે ટુંક વખત પણ કહ્યું છે કે સપટેંબરની ૯મી એ તેઓ યુનાઇટેડ નેશનમાં હાજરી આપવા ન્યુયોર્ક માટે એરથી રવાના થશે.

ડો. ન્કુમાહનો પ્રવાસ

ઘાનાના વડા પ્રધાન ડો. ન્કરૂમાહે ૧૧મી ઓગસ્ટે આક્રામાં બ્રોડકાસ્ટ જોગ સંદેશામાં તેમણે યુનાઇટેડ સ્ટેટ, કેનેડા અને લંડનના કરેલા પ્રવાસ અંગે બોલતાં કહ્યું હતું કે, તેમણે લંડનમાં બ્રીટનની રાણીને આવતા વર્ષે ઘાનાની મુલાકાતે આવવા માટે કરેલી અરજ પર તેઓ પ્રયત્ન કરશે એવી તેમને ખાતરી થઇ છે. વધુમાં તેમણે કહ્યું કે કેનેડા સાથે આપણા દેશનો રહેલો સુસંબંધ અને ભાઈ ચારો મને જણાયા વિના નથી રહ્યો. તેમજ આવતા વર્ષના જુલાઇની ૧લીથી શરૂ થનારી ઘાનાની દ્વિતિય વિકાસ યોજનાને યુનાઈટેડ સ્ટેટની સરકાર તપાસી જવા માટે સહમત થયું છે કે જેથી એ યોજનાને આર્થીક મદદ આપવાનો તેઓથી વિચાર કરી શકાય આ ઉપરથી પોતે માને છે કે યુનાઈટેડ સ્ટેટને ઘાનાના સારા ભાવિ માટે ઉંડો વિશ્વાસ છે. ઓટાવા, લંડન અને વોશીંગ્ટન તથા જ્યાં જ્યાં તક મળી ત્યાં વિશ્વના અનેક ગંભીર સવાલો પ્રત્યે ફકત ઘાનાના જ નહિ પણ સમગ્ર આફ્રિકનોના મત દર્શાવવામાં આવ્યા હતા.

ગોરાઓને ક્રિશ્ચિયન મૂર્ખતા નથી જોઈતી

જોહાનીસબર્ગના ઝુની નજીકમાં એક નાની મેથોડીસ્ટ ચર્ચમાં ડો. ફરવુઅર્ડના ચર્ચ ક્લોઝના બારામાં ઘણી ચર્ચા ઉત્પન્ન થઇ હતી. ફોરેસ્ટાઉનના અમુક ગોરાઓ એમ જણાવે છે કે ચર્ચમાં આફ્રિકન લોકો કંટાળારૂપ છે અને તેઓએ નેટીવ અફેર્સના પ્રધાનને આ સર્વીસોની ઉપર અટકાયત મુકવાનું સુચવ્યું છે. પણ જોહાનીસબર્ગની સીટી કાઉન્સીલની બીન-ગોરી બાબતની કમીટીએ પ્રધાનને કાગળ લખવો જોઇશે એમણે વિચાર્યું છે કે આવતા મહિનાની મીટીંગમાં તેઓ આ બાબત પર વિચાર કરશે નેશનાલીસ્ટ પાર્ટીના રવીવારનાં એક છાપાએ આ બાબત પર એક કડક લેખ લખ્યો છે તેમાં તે લખે છે કે આ કમીટી જાણી જોઇને આ સવાલ ઉપર ઢીલ કરી રહી છે ઘણા કાઉંસીલરોનું માનવું છે કે ફોરસ્ટાઉનનો આ દાખલો એક ટેસ્ટ કેસ તરીકે ગણી શકાશે. મેથોડીસ્ટ ચર્ચના પાદરી રેવરન્ડ એફ. ટી. પેકે જણાવ્યું છે કે એમના કાનપર થોડીક ફરિયાદો આવી છે પણ હજુ સુધી એમની સમક્ષ કોઈ આવ્યું નથી. ફોરસ્ટાઉન ચર્ચમાં આફ્રિકનો માટે ચર્ચ સર્વીસ છેલ્લાં વીશ વર્ષથી ચાલતી આવી છે.

"આત્માની વિશાળ સમૃદ્ધિનો જેણે ક્ષણભર પણ અનુભવ કર્યો છે તેની સામે ધનના ઢગલાઓ કાં ન કરવામાં આવે, સૌંદર્ય ચરણે કાં ન પડે; છતાં ય તેને આંખ ઉઘાડીને જોવાનીય ઈચ્છા નહીં થાય."

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૧૫ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૮.

હીંદીઓ એટલા- નબળા નથી

આજે હીંદી કોમમાં સરકારના ગ્રુપ એરીયાઝના કાયદાને અંગે ઘણું અનિશ્ચિતપણું છે. આ પરિસ્થિતિ સમજી શકાય એવી છે. આજે આ દેશમાં મનુષ્યની કીંમત એના રંગ અને એની કોમ ઉપરથી થાય છે, પણ ગ્રુપ એરીયાઝના કાયદા સામે પોતાનો વિરોધ દર્શાવવા જ્યારે ડરબનની સમસ્ત હીંદી કોમે પુરી રીતે હડતાળ પાડી હતી. તે ઉપરથી બે વસ્તુ તરી આવે છે. તેમાં એક એ છે કે હીંદીઓના હાથમાં એવી શકિત, રહેલી છે કે જેથી તેઓ સરકારને મુંઝવણમાં નાંખી શકે છે. બીજું એ સ્પષ્ટ થાય છે કે, નેશનાલીસ્ટો ગમે તેટલી શકિતનો ગર્વ રાખતા હોય, તેમ છતાં હીંદીઓની હડતાળ તેઓ અટકાવી નહોતા શકયા.

નેશનાલીસ્ટ સરકારની તરફેણમાં એક વસ્તુ એ છે કે એમના વિરોધીઓ નેશનાલીસ્ટોની નબળી જગ્યા ઉપર હુમલો નથી કરતા. તેઓની નબળાઈ ઘણી છે. અને આજે જ્યારે હીંદીઓનાં ઘરો આપણે બચાવવાં છે ત્યારે નેશનાલીસ્ટોની નબળાઈઓ ઉપર વધુ ધ્યાન આપવું યોગ્ય છે. આજે યુનોમાં અહીંની રંગભેદની નીતીના બારામાં જો હોહા થાય તો નેશનાલીસ્ટ સરકારને તે નહીં ગમે અને આજે બીન-ગોરાઓની કોઇ પણ ચળવળથી દુનીયાના છાપાઓમાં હોહા થાય તો એમને એ પણ નહીં ગમે. આજે આવી ચળવળ શરૂ કરવાનું હીંદીઓના હાથમાં છે. એમની જુદી જુદી સંસ્થાઓ દ્વારા તેઓ વેસ્ટ સ્ટ્રીટના ગોરા વેપારીઓનો બોયકોટ શરૂ કરી શકે છે અને આફ્રિકનો અને કલર્ડોને તેમ કરવાની પ્રેરણા આપી શકે છે.

આવી ચળવળ જો સારી નેતાગીરીની નીચે ચલાવવામાં આવે તો ગોરી વેપારી દુનીયાના વડાઓને ચીંતા થશે અને તેઓ પોતાની સીટી કાઉન્સીલને ખરો રસ્તો બતાવશે. આટલાથી જ હીંદીઓનો સવાલ ઉકેલાઇ નહીં જાય, પણ આમ જો વધુ મોટા પાયા પર કરવામાં આવે તો આ દેશના ગોરાઓને વિચાર કરવો પડશે.

આવી લડત કોઇને કાયદા ભંગ કરવાનું નહીં કહે. ફકત અમુક જગ્યાઓમાં બીન-ગોરાઓ પોતાનો પૈસો નાંખવાનું બંધ કરી દેશે અને આને લીધે લોકો વિચારવા માંડશે અને જે કાયદો એક માણસને પોતાના ઘરમાંથી કાઢવા માંગે છે એવા કાયદા ઉપર પણ વધુ વિચાર કરશે. અને જ્યારે આખી દુનીયા આમ વિચાર કરવા લાગશે ત્યારે બીન- ગોરાઓ વધુ અને વધુ રીતોથી ગોરાઓનો અસહકાર કરશે. આવી લડતજ આપણે માટે અજવાળું લઇ આવી શકે એમ છે.

શોધની જનેતા

આઝાદીની લડત દરમ્યાન આખી કોંગ્રેસ સમિતિને ઓગસ્ટ ૯મી ૧૯૪૨માં બ્રીટીશ સરકારે અચાનક પકડીને એકેએક નેતાને જુદે જુદે સ્થળે ગુપ ચુપ જેલમાં પુરી દીધા હતા, આગાખાન મહેલને જેલનું ઉપનામ આપી ગાંધીજીને માટે ત્યાં ખાસ સગવડો કરી આપી હતી. તેમની સમીપમાં મહાદેવ ભાઇ દેસાઇ, કસ્તુરબા અને પ્યારેલાલજીને પણ રાખ્યા હતા. એક દિવસે જરૂર જણાતાં પ્યારેલાલજીએ અહીં તહીંથી કેટલાક *Flax* પ્રીજળીના તાર ગોતીને એક ટોસ્ટર બનાવ્યું. તે જોઇને સંતોષથી ગાંધીજીએ કહ્યું : "નેસેસીટી ઇઝ ધી મધર ઓફ ઇન્વેન્શન"નું ગુજરાતી શું? પ્યારેલાલજીએ વિનયથી જવાબ આપ્યો કે: "ગરજ એ શોધની જનેતા છે."

ફરવુઅર્ડની બંધી સામે લીબરલોનો વિરોધ

નેટીવ અફેર્સના ખાતા તરફથી ૧૦ કરતાં વધારે આફ્રિકનોને સભામાં એકઠા થવા ઉપર જે અટકાયત મૂકવામાં આવેલી છે એની સામે વિરોધ કરતાં લીબરલ પાર્ટીના પ્રમુખ મી. સી. કે. હીલે એક નિવેદન બહાર પાડયું છે. જેમાં લખ્યું છે કે: નેટીવ અફેર્સના ખાતાએ ફરી એકવાર ૧૦ કરતાં વધુ આફ્રિકનોને ડરબન અથવા પાઇન ટાઉનમાં સભાઓમાં હાજર રહેવા માટે લીબરલ પાર્ટીએ પરવાનગી માગી હતી તે નથી આપી. ડરબનના નેટીવ કમીશનર તરફથી જે પત્ર આવ્યો છે. તેમાં તેમણે જણાવ્યું છે કે ડરબનમાં ભરાનારી લીબરલ પાર્ટીની સભા જે ઓગસ્ટની ૧૫મી તારીખે ઠરાવાયેલી છે એમાં આફ્રિકનોને હાજર રહેવાની પરવાનગી આપી શકાય એમ નથી. પાઇન ટાઉનના નેટીવ કમીશનરે પણ એમ જ જણાવ્યું છે કે એમને આ બારામાં કોઇ પણ વધુ માહિતિ આપવામાં નથી આવી. જેથી તેઓ આ બાબતમાં પોતાના તરફથી રજા આપી શકે, એમ નથી. આને લીધે મી. સી કે. હીલે ડો. ફરવુઅર્ડને અમુક સવાલો પુછયા છે.

૧. લો સવાલ: શું તેઓ એક રાજનૈતિક વિરોધ પક્ષની પાર્ટીને કાયદેસર રીતે બંધ કરવા ઇચ્છે છે?

૨. જો સવાલ: શું આફ્રિકનોને રાજ્યની નીતિ ઉપર ખુલ્લી રીતે ચર્ચા કરવાની તક નહિ આપવામાં આવે?

૩. જો સવાલ: મતાધિકારીઓને ઇલાયદાપણાની વિરોધમાં આફ્રિકનોનો મત સાંભળવાની તક નહિ મળે? અને શું એમને ફકત નેટીવ અફેર્સના ખાતા તરફથી રજુ થતાં નિવેદનો જ વાંચવાનાં મળશે?

જો આમ હોય તો તેઓ ચુંટણી વખતે પોતાનો સ્વતંત્ર મત કઇ રીતે આપી શકે? અમે આશા રાખીએ છીએ કે, ડો. ફરવુઅર્ડ અમે આફ્રિકન શબ્દ વાપર્યો છે એટલે અમને જવાબ ન આપવાનું બહાનું શોધી ન કાઢે! આફ્રિકનોને નેટીવ અને બાન્ટુ શબ્દ એટલોજ અપ્રિય છે કે જેટલો આફ્રિકાનરોને ડચમેન અપ્રિય લાગે છે. અમે આ પગલાં સામે અમારો સખત- વિરોધ બતાવીએ છીએ. અમે દક્ષિણ આફ્રિકાના બધા મતાધિકારીઓને અરજ કરીએ છીએ કે સરકારના આ શાહીવાદ સામે તેઓ કોઇ પણ જાતનું પગલું નહિ લેશે તો આપણી સરકાર અને આપર્ન કર્ટન (લોખંડી પડદા)ની સરકાર વચ્ચે બહુ ઓછો ફરક રહેશે.

આફ્રિકન વિદ્યાર્થીની હીંદ માટે પ્રશંસા

કેનીયાથી આફ્રિકન વિદ્યાર્થી મી. અયુબ નાબેય યુગાન્ડા કે જેઓ ગયા વરસે હીંદ સરકારની સ્કોલરશીપ લઇ ડોકટરીનો અભ્યાસ કરવા ભારત ગયેલા છે. અને જેમણે પોતાની પહેલા વર્ષની પરિક્ષા પહેલા વર્ગમાં પસાર કરી છે. એમણે ભારત વિષે નીચે પ્રમાણે વર્ણન કર્યું છે.

"રજાઓમાં હીંદને મેં પુરી રીતે જોવાનો નિર્ણય કર્યો હતો તેથી મેં અહીં ટ્રેન, બસ, ઘોડસ્વારી, સાઇકલ અને પગપાળા લગભગ ૧૫ હજાર માઇલની હીંદમાં મુસાફરી કરી હતી. મારી પહેલી બે ટુંકી રજાઓ ગોધરા, બરોડા અને દિલ્હીમાં ગાળી હતી. લાંબી રજામાં બીજા વિદ્યાર્થીઓ સાથે મેં કાશ્મીરનો પ્રવાસ કર્યો હતો. કાશ્મીરની સુંદરતાનું વર્ણન કરવા માટે મારી પાસે શબ્દો નથી. ત્યાંના સુંદર લીલાં ઝાડો અને સફેદ ડુંગરો, ત્યાંની વહેતી નદીઓ, અને ત્યાંનું કુદરતી સૌંદર્ય એક બહારના માણસને મુગ્ધ કરી નાંખે છે. મને નવાઇ નથી લાગતી કે બાદશાહ જહાંગીરે એ પ્રદેશની સુંદરતા માટે એમ કહ્યું હતું કે, "જો આપણી પૃથ્વી ઉપર સ્વર્ગ હોય તો એ આ જ છે."

અમે જોયું કે કાશ્મીરના લોકો ઘણાં જ રૂપાળાં છે અને તેઓ કોતર કામમાં બહુ જ હુશિયાર છે. કાશ્મીરથી વળતાં અમે અમૃતસર ગયા હતા. ત્યાં અમે સુવર્ણ મંદિર જોયું. તે પછી અમે લખનૌ ગયા. ત્યાં બહુજ ગરમી હોવાને લીધે અમે બે જણા આગ્રા ગયા, જ્યાં અમે બાદશાહ શાહજહાંની પ્રેમની ભેટ "તાજમહાલ" જોયો. હું નથી ધારતો કે આજે તાજમહાલ જેવી ઇમારત કોઇ પણ શિલ્પકાર બાંધી શકે.

મારે હજુ દક્ષિણ અને પશ્ચિમ ભારત જોવાનું છે. મારા અભ્યાસ દરમ્યાન બીજી રજાઓમાં હું આશા રાખું છું કે આ જગ્યાઓ જોવાનો પણ મને લાભ મળશે.

વિવિધ વર્તમાન

વ્યાપારી ડેલીગેશનમાં હિંદીઓ

દક્ષિણ આફ્રિકામાં પરદેશથી ટુંકમાં બે અગત્યનાં ડેલીગેશનો આવશે એમ ડરબનમાં ૮મી ઓગસ્ટે મળેલી ફેડરલ ચેંબર ઓફ ઇન્ડસ્ટ્રીની એક્ઝેક્યુટીવ કાઉન્સીલમાં જણાવાયું હતું. સેન્ટ્રલ આફ્રિકન ફેડરેશન જે દક્ષિણ આફ્રિકાનો માલ લેનારૂં મોટું ગ્રાહક છે તેની સાથે ૧૯૬૦ માટે વ્યાપારી કરાર કરવા અંગે ચેંબર તરફથી ચાલુ માસની આખરીએ રોડેશીયન ઇંપોર્ટર્સ એન્ડ કમર્સના અગ્રણીઓ સાથે વિચારણા કરશે અને બીજું ડેલીગેશન ઇસ્ટ આફ્રિકાથી આવશે જેમાં કેટલાક હીંદી સભ્યો પણ આવવાના છે.

શેરડીમાં આગ

ઓગસ્ટની ૫મીએ ટ્રાન્સકાઇ, નાતાલ, સ્વાઝીલેન્ડ અને ટ્રાંસવાલ ઉપર કલાકના ૭૦ માઇલની સ્પીડનો વાયુ વાયા પછી ઘણી જગ્યાએ આગના બનાવો બની ગયા હતા જેમાં મીડલબર્ગ (ટ્રાં) માં એક ગોરો ફાર્મર અને મટુબાટુબામાં પાંચ અને વાઇહેડમાં બે તથા અમટાટામાં એક આફ્રિકન દાઝીને મરી ગયા હતા સ્વાઝીલેન્ડમાં મ્બાબાની પાસે એક હજાર એકરમાં ૧૫ લાખ પાઇન ટ્રી નાં ઝાડો બળી ગયાં હતાં. અમોઆમાસ ડીસ્ટ્રીકમાં ઇલ્લોવો સુગર એસ્ટેટની ૨ હજાર ટન શેરડી અને નોર્થ કોસ્ટના વિભાગમાં કેટલાક સ્થળે લાગેલી આગથી ૨૦ હજાર ટન શેરડી બળી ગઇ હતી.

યુનોમાં ફરી દક્ષિણ આફ્રિકા

યુનીયનના ન્યાય પ્રધાન મી. ઇ. એચ. લો યુનાઇટેડ નેશનની આગામી બેઠકમાં સાઉથ આફ્રિકાના ડેલીગેશનને દોરવણી આપવા કેપટાઉનથી ૯ મી સપ્ટેમ્બરે એરથી વિદાય થશે. તેમણે થોડા વખત પર પાર્લામેન્ટમાં જણાવ્યું હતું કે, આ વિશ્વ સંસ્થામાં સરકારે પૂર્ણ પ્રતિનિધિત્વથી ફરીથી ભાગ લેવાનો નિર્ણય કર્યો છે. તેમની સાથે બીજા કોણ કોણ જશે તે હજુ બહાર નથી પડયું.

દક્ષિણ આફ્રિકાનું સોનું

જો'બર્ગમાં ચેમ્બર ઓફ માઇન્સ તરફથી ૯ મી ઓગસ્ટે બહાર પડયું હતું કે, જુલાઇ માસનું સુવર્ણ ઉત્પાદન ૧૪,૯૯,૨૩૭ ઔંસ થયું હતું. તે ગયા વર્ષના જુલાઈ માસના રેકોર્ડરૂપ ગણાયેલા આંકડા કરતાં પણ ૧૯,૭૯૮ ઔંસ વધુ હોવાથી નવા રેકોર્ડરૂપ છે અને એનો ભાવ ૧,૮૭,૪૦,૪૬૩ પૌંડ ગણાય તે પણ રેકોર્ડરૂપ છે જે એક વર્ષ ઉપર ગણાયેલ રેકોર્ડ કરતાં ૨,૨૩,૦૦૦ પૌંડ વધુ છે જુલાઇની આખરીએ ૩,૩૬,૩૫૬ આફ્રિકનો માઇનોમાં કામ કરતા હતા જે. જુન માસ કરતાં ૧,૪૭૪ વધારે હતા.

રેલ્વેના અકસ્માતો

શનીવારે તા. ૯ મી ઓગસ્ટે ડરબનથી નોર્થ કોસ્ટ તરફની પેસેન્જર ટ્રેન ડફ્સ રોડ સ્ટેશન પર એક ઉભેલી શન્ટીંગ ટ્રેન સાથે અથડાતાં બે ગોરાને થોડી થોડી ઇજા થઇ હતી અને બે બીન-ગોરાને કીંગ એડવર્ડ હોસ્પીટલમાં જવું પડયું હતું. પેસેન્જર ટ્રેનના ડ્રાયવરે કુશળતાથી બ્રેક મારવાથી ઝાઝુ નુકશાન નહોતું થયું. નાતાલમાં છેલ્લા ૩૬ કલાકમાં એ ત્રીજું એક્સીડંટ હતું. પહેલું શુક્રવારે લેડીસ્મીથ અને ગ્લેન્કો વચ્ચે માલ ગાડી પાટા પરથી ઉતરી પડી હતી અને બીજુ ઝુલુલેન્ડમાં મેન્ડીની સ્ટેશન પાસે એક શેરડી ભરેલી ટ્રેન ઉથલી પડી હતી.

હિંદીઓની કેળવણી માટે

શનીવાર તા. ૯મી ઓગસ્ટે ન્યુ હેનોવીક વેસ્ટ ખાતે હીંદીઓ માટે બંધાનારી નવી શાળાની શિલારોપણ વિધિ કરતી વેળા નાટાલના કેળવણી ખાતાના ડીરેકટર ડૉ. ડબલ્યુ. જી. મેકોંકી એ કહ્યું હતું કે મેરીત્ઝબર્ગમાં નાતાલનો કેળવણી ખાતાને હીંદી શાળાઓ બાંધવા માટેનાં મળેલાં એપલીકેશનો ઉપરથી જણાય છે કે નાટાલની હીંદી કોમ આ વર્ષે શાળાના મકાનો માટે સવા લાખ પાઉંડ ઉભા કરશે જેમાં નીમે ભાગે સરકારી મદદ મળતાં તે રકમ અઢી લાખ પાઉન્ડ જેટલી થશે.

ખ્રિસ્તિઓને છાજે તેવું

ડરબનમાં ૧૦મી ઓગસ્ટના રવીવારે ગ્રુપ એરીયા એકટ અંગે ઇશ્વરની દોરવણી મેળવવા માટે ૧૫૦૦ માણસો પ્રાર્થના કરવા ભેગાં થયાં હતાં જેમાં બહુધા હીંદીઓ અને કેટલાક ગોરા પણ હતા. જુદી જુદા ચર્ચોનાં મીશનોએ અંગ્રેજી, તામીલ, તેલુગુ અને હીંદુસ્તાનીમાં પ્રાર્થના કરી હતી. રેવરન્ડ જે. સી. ડેવીડે સભા ખુલ્લી મુકવાની પ્રાર્થના કરી હતી. અને રેવરન્ડ જે. જે. ઇ. બેરોએ બાઇબલનો સારભાગ વાંચ્યો હતો. પ્રેસબીટેરીયન મીશન સર્વીસના ડૉ. ઇ. પી. રેઇને કહ્યું હતું કે આ સભા બીન રાજકીય હોય એ બોલાવવાનો હેતુ એજ છે કે ગ્રુપ એરીયાના કાયદાથી આફતમાં આવી પડેલાને ઇશ્વરની મદદની ખુબ જરૂર છે. ખાસ કરીને કેટોમેનરના હીંદીઓ આ કાયદાથી મહાન દુઃખમાં આવી પડશે. આપણે ખ્રિસ્તીઓ છીએ અને આપણે જે કરીએ છીએ તે એક ખ્રિસ્તીને છાજે એવું છે કે નહિ તે પર વિચાર કરવાની જરૂર છે.

લંડનમાં કુતરાને કવોરન્ટીન

ભારતના વડા પ્રધાન શ્રી નહેરૂનાં નાનાં બેન શ્રીમતી કૃષ્ણા હઠીસીંગ ન્યુયોર્કથી એરમાં ૧૦મી ઓગસ્ટે લંડન પહોંચ્યાં ત્યાં તેમનું બગેજ કસ્ટમ ખાતાએ તપાસી ફરાગત થયા બાદ હાય કમીશનની કારમાં એરોડ્રોમ પરથી જવાની તઇયારીમાં હતાં તેજ ક્ષણે એક અમલદારે કસ્ટમના કાગળીયામાં ન્યુયોર્કના હેલ્થ ખાતા તરફથી મળેલું કુતરાના બચ્ચાનું સર્ટીફીકેટ જોયું જેથી દોડીને કાર અટકાવી પૂછયું: માફ કરજો મેડમ! તમારા લગેજમાં કોઇ કુતરો છે? તેમણે કહ્યું: હા, એ માટે કંઇ વાંધો છે? અમલદારે કહ્યું કે ઈંગ્લંડના કાયદા મુજબ વિદેશથી કુતરા દાખલ થાય તેને ૭ માસ કવોરન્ટીનમાં રાખવા પડે છે. આ પછી તેમણે પટા સાથે એક નાનકડા કુતરાંનું બચ્ચું તે અમલદારને સોંપ્યું હતું જેને એરપોર્ટની એનીમલ હોસ્પીટલમાં લઇ જવાયું હતું.

કુ. મૃદુલા સારાભાઈ અટકમાં

પ્રીવેન્ટીવ ડીટેન્શન એકટની રૂએ ઓગસ્ટની ૬ તારીખે કુમારી મૃદુલા બેન સારાભાઇને અટકમાં લેવાયાં છે. ખાસ કારણ બહાર નથી પડ્યું પણ ૧૯૫૩ના ઓગસ્ટની ૯મી તારીખે પહેલી વાર શેખ અબદુલ્લાને પકડવામાં આવેલા ત્યારથી મૃદુલાબેન કાશમીરના બારામાં બક્ષી ગુલામ મહમદની સરકાર વિરૂદ્ધ ચળવળ ચલાવી રહેલાં છે. જેથી તે બારામાં જ આ પગલું લેવાયાનું મનાય છે.

સોવીયેટ પુસ્તક પ્રકાશન

રશીયાની વિદેશી ભાષાનાં પ્રસિદ્ધ ખાતાંના એક ડીરેકટરે મોસ્કોમાં મળેલી છાપાની કોન્ફરન્સમાં હમણાં કહ્યું છે કે ચાલુ વર્ષે ૨૪ ભાષામાં ૬૦૦ પુસ્તકોની ૯૦ લાખ પ્રતો પ્રગટ કરવાનું ઠરાવાયું છે છેલ્લાં પાંચ વર્ષ દરમીયાન ૧૭૦૦ ઉપર પુસ્તકોની ૨ કરોડ ૯૦ લાખ પ્રતો એ ખાતાએ પ્રગટ કરી છે. આગલાં ત્રણ વર્ષમાં સોવીયેટના પુસ્તકોનું બીજી ભાષાના વાંચકોમાં ત્રણ ગણો વધારો થયો છે એ પુસ્તકો માટે પરદેશમાં વાંચકો ઉપરાંત બુકસેલરો, લાયબ્રેરીઓ અને પુસ્તક પ્રસિદ્ધ કરનારી પેઢીઓની માગણી મુજબ દર વર્ષે યોજના ઘડાય છે. જો કે પુરી રીતે તેને પહોંચી નથી શકાતું. આ વર્ષની યોજનામાં અંગ્રેજી ભાષામાં ૧૫૫; ફ્રેન્ચમાં ૭૦; જર્મનમાં ૪૭; સ્પેનીશમાં ૬૪; અરેબીકમાં ૩૪; હીંદીમાં ૩૯; બંગાળીમાં ૩૩; ઉર્દુમાં ૩૪; બર્મીઝમાં ૧૨; તામીલમાં ૧૧, કોરીયનમાં ૨૦; ડચમાં ૭; અને પર્શીયન ભાષામાં ૮ પુસ્તકો પ્રગટ કરાશે.

સ્પેશીયલ કોર્ટના ત્રીજા જજ

કેપટાઉનથી ન્યાય પ્રધાન મી. સી. આર સ્વાર્ટે ૬ ઓગસ્ટે બહાર પાડયું હતું કે, પ્રિટોરીયામાં ટ્રીઝન ટ્રાયલની સુનાવણી માટેની ખાસ ક્રિમીનલ કોર્ટમાંથી મી. જસ્ટીસ લુડોર્ફે ૪ ઓગસ્ટે રાજીનામું આપ્યાથી તેમની જગ્યાએ ગવર્નર જનરલે ટ્રાન્સવાલના જજ પ્રેસીડંટની ભલામણથી ટ્રાન્સવાલની બેન્ચના મી. જસ્ટીસ સીમન બેકરની ત્રીજા જજ તરીકે નીમણુંક કરી છે.

મી. જસ્ટીસ બેકર ૪૬ વર્ષની વયના છે. તેઓ પ્રથમ ૧૯૫૪માં એકટીંગ જજ નીમાયા હતા અને ૧૯૫૫માં કાયમી જજપદે નિયુક્ત થયેલા છે. તેઓ ટ્રાન્સવાલના આગલા એડમીનીસ્ટ્રેટર સ્વ. સીમન બેકરના પુત્ર અને જો'બર્ગના આગલા એક એમ. પી. તથા બંધ પડેલી કન્ઝર્વેટીવ પાર્ટીના નેતા મી. બેઇલી બેકરના ભાઇ થાય છે.

મલાયા યુનોનું સભ્ય થયું

યુનાઇટેડ નેશનમાં મલાયાનું ફેડરેશન ૧૯૫૭ના ઓગસ્ટની ૩૧મીએ આઝાદ થયા પછી સહકારી સભ્ય તરીકે ભાગ લેતું હતું તેણે ૧૯૫૭ના સપટેંબરની ૧૭મીએ સભ્ય થવાની માગણી કરેલી જેને જનરલ એસેમ્બલીએ હવે સર્વાનુમતે એક નવા સભ્ય રાજ્ય તરીકે કબુલ રાખ્યું છે આથી યુનોની સભ્ય સંખ્યા ૮૦ થઇ છે મલાયાનું ક્ષેત્રફળ ૫૦,૬૯૦ ચો. મા. છે. જગતનાં રબરનાં કુલ ઉત્પાદન પૈકીનું અડધું રબર મલાયા ઉપજાવે છે અને વિશ્વની કલેઇનું ઉત્પાદન પૈકીનું ત્રીજા ભાગની કલેઈ અહીં નીકળે છે ૬૦ લાખની વસ્તી પૈકી અડધી મલાઇ પ્રજા છે સાડી બાવીસ લાખ ચાઇનીઝો છે અને સાડા સાત લાખ ભારત અને પાકીસ્તાનના માણસો છે. નવ નાનાં રાજ્યો અને બે બ્રીટીશ સંસ્થાનો મળીને એ ફેડરેશન બનેલું છે જેના રાજા સર અબદુલ રહમાન પાંચ વર્ષ માટે સર્વોપરિ વડા ચુંટાયેલા છે.

ફારગતીના બનાવો

પ્રીટોરીયાથી બ્યુરો ઓફ સેન્સસ અને સ્ટેટીસ્ટીક ખાતાએ ઓગસ્ટની ૭ તારીખે બહાર પાડયા મુજબ દક્ષિણ આફ્રિકામાં ફારગતીના બનાવનું પ્રમાણ જગતમાં ત્રીજા નંબરે આવે છે ૧૯૫૪ની યુનીયનની વસ્તીના આંકડા નજીકના મળે છે તે મુજબ દર એક હજાર માણસે ફારગતીનું પ્રમાણ ૧.૪૦ ટકા આવે છે પહેલા નંબરે યુનાઇટેડ સ્ટેટસ છે જેનું પ્રમાણ ૨.૩૫ ટકા છે અને બીજા નંબરે ડેનમાર્ક આવે છે તેનું પ્રમાણ ૧.૫૨ ટકા છે.

એક આફ્રિકાનર યોગી

લેખક: શ્રી. ગોર્ડન હીલ હાઉસ
ભાષાન્તરકાર: પ્રીન્સીપાલ દોલતરાય મગનલાલ દેશાઇ (રૂડીપુર)

કરમનનો એક સુદૃઢ બાંધાનો આફ્રિકાનર યુવક કે જેણે દુનિયા સાથેનો વૈભવી સંબંધ છોડી નાંખ્યો કે તેને હીંદુ સમાજ એક પવિત્ર આત્મા તરીકે માન આપે છે. કારણકે તેણે હીંદુ ધર્મના સિદ્ધાંતો અને તત્વ જ્ઞાનનો અભ્યાસ કર્યો છે. આ યુવાન પુરૂષ જેની ઉમર ફક્ત ૨૧ વર્ષની છે. અને યોગી લુશીયનના નામથી જાણીતો છે. અને તે એક સામાન્ય આફ્રીકાનર કુટુંબમાં જન્મેલો છે. એમના પિતાશ્રી ડચ રીફોર્મ ચર્ચના સભ્ય હોય એક છાપખાતામાં કામ કરે છે. અને વીટવોટર્સ રેન્ડમાં એક જાણીતી વ્યક્તિ છે. છતાં પ્રશ્ન એ ઉભો થાય છે કે એક આફ્રિકાનર પુત્રે આ હીંદુધર્મનો સ્વીકાર શા માટે કર્યો? મને પોતાને વારંવાર એ પ્રશ્ન કેહતો હતો. જ્યારે યોગી લુશીયન વિષે મેં સાંભળ્યું ત્યારે તેમની મુલાકાત લેવાનો મેં વિચાર કર્યો. થોડા વખત બાદ મારા સાંભળવામાં આવ્યું કે યોગી લુશીયન જોહાનીસબર્ગની હીંદુ જનતાને તેમના ધર્મ અને તત્વજ્ઞાન ઉપર વ્યાખ્યાન આપવા આવનાર છે. ત્યારે મેં તેમની અંગત મુલાકાત લેવાનો નિશ્ચય કર્યો. એક સખત ગરમીના દિવસે હું જોહાનીસબર્ગના એક સાત માળનાં ઉંચા મકાન "માસ્ટર મેન્શન" પર ગયો. આ આખા મકાનમાં ફક્ત હીંદુઓજ રહે છે. એક હીંદીએ મને અંદર બોલાવ્યો અને મકાનના ઉપલા ભાગમાં આવેલા મંદિરના પ્રાંગણમાં લેઇ ગયો. હું આમ તેમ જોતો હતો, એટલામાં તો યોગી લુશીયન મારી સામે આવી ઉભા રહ્યા. એમણે એક સફેદ કફની પહેરી હતી અને મારી સાથે હસ્તધુનન કર્યું. મને ઘણુજ મિત્ર ભાવથી એક બાંકડાપર બેસવા કહ્યું. મંદિરની આજુ બાજુ બાંકડા સિવાય કંઇ ફરનીચર કે રાચ રચીલું ન હતું. શ્રી લુશીયન વિષે મારી પ્રથમ છાપ એ છે કે એ એક સારા બાંધાના યુવક છે. એમણે પોતાનું માથું મુંડાવી નાંખેલ છે. ચહેરાની આકૃતી ભવ્ય દેખાય છે. આ સૌમાં તેમની આંખો ખાસ આકર્ષક છે. આપણામાં કહેવત છે કે "આત્મા ની બારી તે આપણી આંખ છે" લુશીયન ખરેખર નસીબદાર છે કે આવી સુંદર આંખો તેમની પાસે છે. એમની આંખોમાંથી મૃદુતા અને શાંતિ નો પ્રકાશ પડે છે. હમો બન્ને જણ અમારી જગ્યાએ બેસી ગયા પછી હું જે પુછવા આવ્યો હતો તે પ્રશ્ન પુછ્યો.

તમો એક આફ્રિકાનર યુવક જો ક્રિશ્ચિયન ધર્મ અને ક્રિશ્ચિયન શિક્ષણ મેળવ્યું છે. છતાં તમો આ હીંદુ ધર્મનો સ્વિકાર કેમ કર્યો છે? લુશીયને ધીમું હાસ્ય કર્યું અને કહ્યું." એક સારો ક્રિશ્ચિયન આપો આપ જ સારો હીંદુ પણ બની જાય છે. બે એક વર્ષ પહેલાં મને યોગ વિદ્યામાં રસ પડવા માંડયો હતો. યોગ વિદ્યાનું મંડાણ હીંદુધર્મ ઉપર હોવાથી હીંદુધર્મનો સંપુર્ણ અભ્યાસ કરવાનું મેં ઉચિત ધાર્યું અને જુદા જુદા ધર્મોનો કંઇક અભ્યાસ કર્યો અને તે બધાજ ધર્મમાં એક સોનેરી સુત્ર મને જોવા મળ્યું છે. અને તે એ છે કે "બધાજ ધર્મો એકજ ઇશ્વરને માને છે અને આપણો આત્મા અમર છે." મને જુદા જુદા ધર્મ વિષે યોગી લુશીયને વિગતવાર બ્યાન આપ્યું અને સમજાવ્યું કે બધા ધર્મની સરિતાઓ એક, મહાસાગરમાં મળી જાય છે. ત્યાર બાદ હીંદુ ધર્મ વિષે મને વિગતવાર સમજાવ્યું. તે પછી મને એક પ્રશ્ન વર્ષોથી મુઝવતો હતો તે મેં તેમને પુછયો કે: માણસો અગ્નિ ઉપર શી રીતે ચાલી શકે છે? અગ્નિનો તાપ તેમને કેમ લાગતો નથી? તેમણે મને ખુલાસો કર્યો કે આ એક નગ્ન સત્ય છે. અને અગ્નિ ઉપર ચાલવાની પ્રથા કેવી રીતે ઉત્પન્ન થઇ તે સમજાવતાં કહ્યું: એક વખત એવું બન્યું હતું કે કેટલાક દુરાત્માઓ મોક્ષની શોધ માટે પૃથ્વી ઉપર ઉતરી પડયા હતા અને પૃથ્વીને ઘણીજ રંજાડતા હતા તે વખતે ભગવાને મૃત્યુ લોકમાં માનવરૂપે અવતાર લીધો. અને બધા દુરાત્માનો સંહાર કરી નાંખ્યો પરંતુ તેમાંનો એક દુરાત્મા જીવતો રહી ગયો. તેણે ભગવાનને પ્રાર્થના કરી કે મને જે શિક્ષા આપી છે તે હલકી છે, માટે ભારેમાં ભારે શિક્ષા કરો. ભગવાન તેની એ પ્રાયશ્ચિત કરવાની ભાવનાથી સંતુષ્ઠ થયા અને તેને દેવતા પર ચાલવાની શિક્ષા કરી. પરંતુ ભગવાન એની ભાવનાથી સંતુષ્ઠ થયા હતા એટલે દેવતામાંથી તાપ લઇ લીધો અને તે દુરાત્મા અગ્નિ ઉપર ચાલ્યો તોયે તેને કંઇ પણ નુકશાન થયું નહિ.

આ આફ્રિકાનર યુવક, યોગી તરીકે પવિત્ર વાતાવરણમાં રહે છે. એમનું સારૂંયે જીવન એક યજ્ઞરૂપ છે. દુન્યવી પ્રલોભનોથી એઓ તદ્દન નિરાળા છે. તેઓ એક પણ છાપુ કે માસિક વાંચતા નથી. જો કંઇ વાંચતા હોય તો તે ફક્ત યોગાભ્યાસ અને ધર્મના સિદ્ધાંતો સમજાવનારાં પુસ્તકો. તેમજ રેડીઓ પણ સાંભળતા નથી. માનો કે એમનું જીવન હીંદુ ધર્મની વેદિ ઉપર બલીદાન જેવું છે. યોગી લુશીયનને હીંદુઓનો આશ્રય છે. એમણે શાળાનું શિક્ષણ ઘણુંજ ઓછું લીધુ છે. છતાં એક પ્રખર વકતાની માફક કલાકો સુધી વ્યાખ્યાન આપી શકે છે. જ્યારે નવરાશ હોય છે ત્યારે હીંદુ ધર્મના સિદ્ધાંતોનો અભ્યાસ કરે છે. નાનપણથીજ લુશીયન શાંત અને થોડું બોલનારા હતા. કલાકોના કલાકો સુધી જીવન શું છે? જીવનનું ધ્યેય શું છે? એ વિષે વિચારમગ્ન રહેતા. એમનાં માતુશ્રી એક ઓસ્ટ્રીયન બાઇ છે અને તેમનો ધર્મ રોમન કેથલીકનો છે. એમને ચાર ભાઇઓ છે અને તેઓ ટ્રાંસવાલના જુદા જુદા ભાગમાં રહે છે.

યોગના અભ્યાસ પુર્વે ચાર વર્ષ પહેલાં લુશીયન સંપુર્ણ રીતે નાસ્તિક થઇ ગયા હતા. યોગાભ્યાસ કરતાં કરતાં એમને જીવનમાં શાંતી મળવા લાગી. યોગી લુશીયને મને એમનાં આસનો જોવાની તક આપી હતી. તેમજ દરેક આસનનો શું હેતુ છે તે પણ સમજાવ્યું. આસનોથી શરીરિક સંપત્તિમળે છે, એટલુંજ નહિ પણ બ્રહ્મચારી જીવન પણ સુખી બનાવી શકાય છે. આપણામાં સુતેલી કુંડલિની શક્તિને જાગ્રત કરી આત્માને પરમાત્મા માં લીન કરવું એ યોગનું છેવટનું ધ્યેય છે.

મેં લુશીયનની મુલાકાત લીધી તે દિવસે તાપ પુષ્કળ હતો. હમે મંદિર માં બેસીને જ્યારે યોગ અને હીંદુધર્મ ઉપર વાતચીત કરતા હતા ત્યારે મંદિરની અંદર ધૂપની સુગંધી પ્રસરી રહી હતી. વાર્તાલાપ પુરો થયો ત્યારે મેં મંદીરની બારી ખોલી અને હું બહાર જોવા લાગ્યો. યોગી લુશીયને પોતાના નાના વાર્તાલાપથી ત્યાંનું વાતાવરણ એટલું બધું પૂર્વમય બનાવી દીધું હતું કે "માસ્ટર મેન્શન"ના સાતમાં માળના મંદીરમાં હું ઉભો હતો ત્યારે જાણે હિમાલયની ટોચ ઉપર હોઉં એમ મને લાગ્યું. અને નીચે રસ્તાપર જે અવરજવર થતી હતી તેનો અવાજ જાણે પવિત્ર ગંગાના વહેણનો અવાજ જેવો લાગતો હતો.

અંતમાં યોગી લુશીયનને તેના ધ્યાનમાં લીન રાખીને મેં વિદાય લીધી.

(With the kind permission of the 'Brandwag' 13-12-57 Johannesburg, S. A.)

મહાદેવભાઈની પુણ્યતિથિ

આજથી સોળ વર્ષપર પંદરમી ઓગસ્ટના દિને પુનાના આગા ખાન જેલ મહેલમાં ભારતના રાષ્ટ્રપિતા ગાંધીજીની નજર તળે જીવનનું સાર્થક્ય કેળવી તેમના સાન્નિધ્યમાં જ જીવન સમર્પી જનાર શહીદ મહાદેવભાઇ દેસાઇની ભારતવાસીઓને કદી વિસ્મૃત્તિ નહિ થશે. આઝાદ દિનની સ્મૃત્તિમાં એ શહીદની યાદ છુપાયેલીજ રહેશે. મહાદેવભાઇના એક ગાઢ મિત્ર સ્વ. નરહરિ પરીખે તેમનું લખેલ "મહાદેવ ભાઇનું પૂર્વ ચરિત" નામના નાનકડાં પુસ્તકના અંતમાં નીચે મુજબ લખ્યું છે જે આજે અંજલિરૂપે 'ઇ. ઓ.'ના વાંચક સમક્ષ અત્રે સાભાર રજુ કરી એ છીએ.

"મહાદેવભાઇ બાપુજી પાસે ચારિત્ર્ય બળની, ભક્તિપૂર્ણ હૃદયની, બુદ્ધિની, વિદ્વાકળાની અને હોશિયારીની કેટલી સંપત લઇને આવ્યા હતા તે માટે કિશોરલાલભાઇએ લખ્યું છે:

એક વિદ્વાન ફિલસૂફ, સાહિત્યિક, કવિ, મધુર ગાયક અને કલારસિક હોવા છતાં કેવળ પોતાના સ્વામીને માટે જ નહીં, પણ પોતાના મિત્ર, પત્ની તથા નોકરને માટેયે અને જરૂર પડે તો ગમે તેને માટે તેનાં મળમૂત્ર સાફ કરનાર ભાંગી; પરિચર્યા કરનાર નર્સ; કપડાં ધોનાર ધોબી; રાંધીને ખવાડનાર રસોઇયા; સાફ નકલ કરી આપનાર કારકુન; લખેલું સુધારી આપનાર શિક્ષક; અધુરૂં કામ પુરૂં કરી આપનાર સહયોગી; આપણા વિચારો સમજી લઇ તેને બરાબર કલમબંધ કરી આપનાર મંત્રી; આપણા તરફથી કોઇ નાજુક કામને કુનેહથી પાર પાડી આપનાર એલચી; આપણા પક્ષનો બરાબર અભ્યાસ કરી આપણો માટે લડત ચલાવનાર વકીલ; પોતાના સ્વામી અને આપણી વચ્ચે કાંઇ ગેર સમજુતી ઉભી થઇ હોય તો તેને દુર કરાવનાર વિષ્ટિકાર; પિતૃભક્તિ, સ્વામી ભક્તિ, મિત્રભક્તિ, પત્ની પ્રેમ, પુત્ર પ્રેમ એમ સર્વે સંબંધોને યથાયોગ્યપણે સંભાળવામાં પરાકાષ્ટાનો પ્રયત્ન કરનાર, તુલાધાર; કરૂણાજનક પરિસ્થિતિમાં આવી પડેલાં સ્ત્રી પુરૂષોને આશ્વાસન અને શરણ આપનાર બંધુ; અને આ બધા સંબંધો સાચવતાં છતાં વ્યક્તિગત મહત્વાકાંક્ષાના, ધન યશ આદિ લોભના, કામાદિ વિકારના, કલા સૌંદર્ય વગેરે ના શોખને પરિણામે અને સ્વભાવ સહજ દાક્ષિણ્યને કારણે પેદા થનાર માયા, મોહ વગેરેનાં પ્રલોભનો સામે પોતાની જાતને બચાવતા રહેનાર સાવધ સાધક—એવા એ મહાદેવભાઇ દેસાઇ હતા."

લોભ અને કરુણા

(મુકુલભાઈ 'લોકજીવન'માંથી)

(તા. ૧-૮-૫૮ના અંકથી ચાલુ)

૨૫

સેતાન સમો લેગ્રી

ટોમ અને એમેલિન ઉપરાંત લેગ્રીએ બીજા છ ગુલામોને ખરીદ્યા હતા. આ બધાંને લઈને તે સ્ટીમરમાં બેઠો. ટોમને પણ બીજા ગુલામોની પેઠે હાથે પગે તેણે બેડી પહેરાવી હતી. ટોમ આ નવી આફતથી અકળાતો નહોતો. પણ તે ભૂતકાળને યાદ કરી મનમાં ઊંડું દુઃખ અનુભવતો હતો. ઈવા અને સેંટ ક્લેર તેને ખુબ યાદ આવતાં હતાં. વળી સેંટ ક્લેરે એને વચન આપ્યું હતું કે, થોડા વખતમાં જ તેને મુક્ત કરવામાં આવશે અને તે તેના કુટુંબ પાસે જઈ શકશે. ત્યાં તો ભગવાને કંઈક એવું કર્યું કે, કુટુંબને મળવાની વાત તો બાજુએ રહી અને ઉલટું તેને કારમી ગુલામી સહન કરવાનો વારો આવ્યો! આ બધું યાદ આવતાં તે મનમાં ખેદ પામતો હતો. પણ સાથે સાથે ભગવાન જે કરે છે તે સારા માટે જ કરે છે, એવું સ્મરણ કરીને તે આશ્વાસન મેળવતો હતો.

થોડી વાર પછી લેગ્રી ટોમ પાસે આવ્યો અને તેણે ટોમને એનાં સારાં કપડાં ઉતારી નાખવા કહ્યું. ટોમની પેટી ઉઘાડીને એમાંનાં સાવ ફાટેલાં કપડાં કાઢીને એ પહેરવા માટે લેગ્રીએ તેને આપ્યાં અને કહ્યું : "તું ગુલામ છે. તને વળી સારાં કપડાં કેવાં? અલ્યા, આ એક જોડી ઉપરાંત તને બીજી એક જોડી કપડાં આપવામાં આવશે. એ તારે એક વરસ ચલાવવાં પડશે. એક વરસ સુધી તને બીજાં કપડાં મળશે નહીં, સમજ્યો કે?"

લેગ્રી ટોમની પેટીમાંથી બધાં કપડાં વગેરે કાઢીને ફેંદવા લાગ્યો. તેના હાથમાં ભજનની એક ચોપડી આવી ગઈ. એ જોઈને તે તડૂકી ઉઠ્યો : "એય, તું તો મોટો ભગત માણસ લાગે છે! પણ સાંભળ, મારે ત્યાં આવા ઢોંગધતુરા ચાલશે નહીં. ભજન બજન ગાવા બેઠો છેને, તો તારો ખરડો જ રંગાઈ જશે. ભગવાનની વાત મારે ત્યાં નહીં! મારે તો કામ જોઈએ કામ." એમ કહીને તેણે ભજનની ચોપડી પાણીમાં નાખી દીધી.

આ જોઈને ટોમે દુઃખ સાથે હાશ અનુભવી. કારણ કે તેણે ખુબ સિફતથી બાઈબલને પોતે પહેરેલા પહેરણની અંદર ક્યારનું સરકાવી દીધું હતું, નહીં તો એ પણ તેના હાથમાંથી ચાલ્યું જાત!

લેગ્રી ત્યાર બાદ પોતાનાં બધાં ગુલામોને ભેગાં કરીને ત્રાડ પાડીને બોલ્યો : "તમે બધાં એક વાર મારા મોં સામું બરાબર જોઈ લો. મારી આંખો જુઓ. મારા હાથનો આ મુક્કો જુઓ. મારી સાથે સીધી રીતે વર્તજો. નહીં તો હું તમને જેર કર્યા વિના રહીશ નહીં. દયાની વાત મારી આગળ નહીં ચાલે, સમજ્યાં કે?"

પછી તે એમેલિન પાસે ગયો તેના વાળનાં ગુંછળાંમાં હાથ ફેરવતો ફેરવતો તે બોલ્યો : "તું જરાયે ગભરાતી નહીં. તને હું મારી સાથે જ રાખીશ તારું મને બહુ કામ છે." એમ કહીને તે એમેલિન તરફ એવી લાલસાભરી નજરે જોવા લાગ્યો કે, એમેલિન થથરી જ ઉઠી અને એની સાથે સાંકળે બાંધેલી આધેડ વયની એક ગુલામ બાઈ લુસીને તે વળગી પડી. લેગ્રી આથી ચિડાઈને બોલ્યો : "મારી સાથે આવું વર્તન ચાલશે નહીં. તારે મારી સાથે હસીને વાત કરવી પડશે અને હું જે કહું એ માનવું પડશે, સમજી કે?"

એટલું કહીને લેગ્રી સ્ટીમર પર આંટા મારવા લાગ્યો. ત્યાં એક માણસે લેગ્રીને પૂછ્યું : "તમે તમારા ગુલામોને બહુ ધાકમાં રાખો છો, એનું કારણ શું?"

લેગ્રી બોલ્યો : "અરે ભાઈસાહેબ, તે વિના એ હરામખોરો માથે ચડી જાય. હું તો તેમને ફટકારી ફટકારીને સીધાદોર કરી દઉં છું. જરા મારા આ હાથ તો જુઓ! એ લોકોને મારી મારીને એ પણ લોખંડી બની ગયા છે."

પેલા માણસે કટાક્ષમાં કહ્યું : "તમારો દેખાવ પણ એવો જ છે. તમે આ વખતે સારો માલ ખરીદ્યો લાગે છે."

લેગ્રી—"હા, ઠીક છે. ટોમના મારે જરા વધારે પૈસા આપવા પડ્યા છે. પણ તે ખેતરમાં ઠીક કામ આપશે. એ સાધુડા જેવો છે ખરો. પણ થોડા દિવસમાં એનું એ બધું હું ભુલાવી દઈશ. પેલી છોકરી સસ્તામાં મળી છે. પણ એ માંદલી જેવી લાગે છે. મારે ત્યાં બહુ દિવસ કાઢે એમ લાગતું નથી. એટલે એની પાસે થોડા દિવસ સખત કામ લઈને મારા પૈસા હું વસુલ કરી લઈશ. બીજા માલિકો કોઈ ગુલામ બીમાર પડે તો તેની પાસે કામ કરાવતા નથી અને તેનાં દવાદારૂ સુદ્ધાં કરે છે. પણ આપણે એવી દયામાં માનતા નથી. ગુલામ માંદો હોય કે સાજો હોય, એને સોંપેલું કામ એણે કરવું જ જોઈએ. થોડું થોડું કામ કરી વધારે વખત ગુલામ જીવે અને મજા ઉપરાંતનું કામ કરી તે થોડો વખત જીવે, એ બંને આપણે માટે સરખું જ છે. તો પછી એ લોકોને જીવાડવા નકામો પ્રયત્ન શા માટે કરવો? એક ગુલામ મરે તો એની ખોટ પૂરી પાડવા બીજો ગુલામ મળતાં કેટલી વાર? માટે મારો તો નિયમ જ છે કે, ગુલામ પાસેથી થોડા વખતમાં પૂરેપૂરો બદલો મેળવી લેવો."

આ સાંભળીને પેલા માણસે કહ્યું : "તો પછી તમારે ત્યાં ગુલામો બહુ જીવતાં નહીં હોય!"

લેગ્રી—"જુવાન ગુલામ બહુ બહુ તો ૭ સાત વર્ષ કાઢે. ચાલીસથી વધારે હોય તો બે ત્રણ વર્ષ કામ આપે. એટલા વખતમાં હું એમનો બરાબર કસ કાઢી લઉં છું. હજી સુધી મને એમાં ખોટ ગઈ હોય એમ લાગતું નથી. મારી ધાકથી ગુલામો પણ મારી સાથે સીધો વર્તાવ કરે છે. એટલે મારે તો લીલાલહેર છે."

એવામાં લેગ્રીને ઉતરવાનું સ્થળ આવી પહોંચ્યું. એટલે તે ગુલામોને લઈને કિનારે ઉતર્યો. લેગ્રી કિનારે ઉભેલી પોતાની ગાડીમાં બેઠો. તેણે એમેલિન અને લુસીને પણ ગાડીના પાછળના ભાગમાં બેસાડ્યાં. બીજા ગુલામોને સાંકળે બાંધી દીધા અને તેમને ગાડીની પાછળ પાછળ ચાલવા તેણે હુકમ કર્યો.

સાવ નિર્જન અને ઉજ્જડ રસ્તા ઉપરથી એ બધાં પસાર થતાં હતાં. લેગ્રી ગાડીમાં દારૂ પીવા લાગ્યો. નશામાં ચકચુર બનીને તે બરાડી ઉઠ્યો : "અલ્યાઓ, તમે મૂંગા મૂંગા શું ચાલી રહ્યા છો? હસો, નાચો અને ગીત ગાઓ." એમ કહી તેણે ટોમને ચાબુકનો ફટકો મારી હુકમ કર્યો : "અલ્યા, એક મજાનું ગીત ગા."

ટોમ ધીમે સાદે ગીતને બદલે ભજન ગાવા લાગ્યો. એ સાંભળીને લેગ્રી ચિડાયો અને ટોમને ચાબુકે ચાબુકે ફટકારતાં બોલ્યો : "હરામખોર, તારા પ્રભુને નાખ ખાડામાં! મારે એનું કામ નથી. કોઈ ફાંકડું ગીત ગા."

લેગ્રીને સામે લેવા આવનાર એક ગુલામ નોકર હસતો હસતો બોલ્યો : "શેઠસાહેબ, એને પલોટતાં થોડી વાર લાગશે. હું જ એક મજાનું ગીત ઉપાડું." એમ કહીને તે ગુલામ મસ્તીમાં આવી ગીત ગાવા લાગ્યો. લેગ્રી પણ એની સાથે મોટેથી કર્કશ અવાજે ગાવા લાગ્યો.

ગાતો ગાતો તે એમેલિન પાસે ગયો. તેના ખભા પર હાથ મૂકી તે મલકાતો મલકાતો બોલ્યો : "અરે, તું કેમ આવી સૂનમૂન જેવી બેઠી છે? લે, જરા આ પ્યાલી પી. પછી તને પણ મારી સાથે મસ્તી કરવાનું મન થશે"

એમેલિન બાપડી થરથર કંપવા લાગી અને પેલી બાઈની ગોદમાં મોં સંતાડીને લપાઈ ગઈ. આ જોઈને લેગ્રી એને પોતાની તરફ વરુની માફક ખેંચીને બોલ્યો : "આમ રિસામણાં-મનામણાં ક્યાં સુધી ચાલશે? જો તું મારું માનશે તો તને સારાં સારાં કપડાં અને ઘરેણાં પહેરવા મળશે; મારા ઘરમાં તું રાણીની માફક રહી શકશે. માટે ઝટ ઝટ સમજી જા."

આમ તે એમેલિનને પજવતો હતો, એવામાં તેનું મકાન આવી ગયું. ગાડીનો અવાજ સાંભળીને શિકારી કૂતરાં ભસતાં ભસતાં બહાર દોડી આવ્યાં અને સાંકળે બાંધેલા ગુલામો પર ધસી ગયાં. પણ એટલામાં મકાનમાંથી બે ગુલામ નોકરો દોડતા દોડતા આવ્યા અને કૂતરાઓને પાછા વાળવા લાગ્યા.

લેગ્રી આ જોઈને ટોમ વગેરે નવા ગુલામોને મોટે સાદે કહેવા લાગ્યો : "અલ્યાઓ, મારાં આ કૂતરાંઓને પણ બરાબર જોઈ લો. તમારામાંથી કોઈ પણ ગુલામ અહીંથી નાસી જવાનો પ્રયત્ન કરશે, તો આ કૂતરાંઓ તેને ગમે ત્યાંથી શોધી કાઢીને ફાડી જ ખાશે, સમજ્યા કે?"

લેગ્રીએ પેલા બે ગુલામોને ખેતરના કામકાજ અંગે પૂછપરછ કરીને એમાંના એક જણને કહ્યું : "કુઈમ્બો, આ નવા ગુલામોને પેલાં જૂનાં ખોરડાંમાં ઉતારો આપ."

પછી પેલા બીજા ગુલામ તરફ ફરીને તે બોલ્યો : "સેમ્બો, તને ઘણા વખતથી કોઈ સ્ત્રીની જરૂર હતી ને? આ લુસીને તું તારે ત્યાં લઈ જા અને મજા કર."

આ સાંભળીને લુસી બિચારી ધ્રુજતાં ધ્રુજતાં બોલી : "શેઠસાહેબ, મારા પતિ દેશમાં જીવતા છે અને મને બાળકો પણ છે. માટે મને કોઈને સોંપશો નહીં! તમને પગે પડું છું."

લેગ્રી ક્રુર રીતે હસીને બોલ્યો : "એમાં અમારે શું લાગેવળગે? તું મારી માલિકીની વસ્તુ છે. માટે મારી વાતમાં દખલગીરી નહીં ચાલે. તને પણ એકલા ગમશે નહીં. માટે ડાહી થઈને એની સાથે લહેરમાં રહે." એમ કહીને તેણે લુસીને સેમ્બો તરફ ધકેલી અને રાક્ષસ જેવો સેમ્બો લુસીને ઘસડીને ચાલતો થયો.

પછી એમેલિનનો હાથ પકડી લેગ્રી તેને ખેંચતો પોતાના મકાન તરફ ચાલવા લાગ્યો.

આ બંને નિરાધાર નારીઓનું કરુણ આક્રંદ સાંભળીને ટોમનું હૃદય દ્રવી ઉઠ્યું. તેની આંખમાંથી આંસુની ધાર વહેવા લાગી. તે આકાશ ભણી જોઈ ભગવાનને પ્રાર્થના કરતો બોલ્યો : "ભગવાન, અમ ગરીબની લાજ તારા હાથમાં જ છે."

ત્યાં તો કુઈમ્બો ટોમ વગેરેને હડસેલતો ખોરડાં ભણી દોરવા લાગ્યો. અસહાય ટોમ ભારે પગે ખોરડાં તરફ ચાલ્યો. એ બાપડો બીજું શું કરી શકે?

(ચાલુ)

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અમે સ્પેશ્યલીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોઈ પણ ભાગમાં તમારે મુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ટ્રાક્ટ લઈશું.

કેપીટન્સ બાલ્કની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીઠાઈ હાઉસ)

ગ્રે અને વિકટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુણાપર — ડરબન.

ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

ધીરૂભાઈ પી. નાયક

બુકીંગ, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ

હીંદુસ્તાન અગર દુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ દરિયાઈ અગર જમીન માર્ગે મુસાફરી કરવા ઘેર બેઠાં અમારી મારફતે બુકીંગ કરો.

જીંદગી, આગ, ચોરી, હુલ્લડ, અકસ્માત, પ્લેટગ્લાસ, વિગેરેના વીમા અમે ઉતરાવી આપીએ છીએ.

ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ ક્લીયરન્સ સર્ટીફીકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો. પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લગતી બાબતોમાં કંઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલીયા અને યોર્કશાયર ઈનશ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,

Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

તાજું ઉમદા ફ્રુટ

આંબા અથાણ, લીલી અથાણ, રતાળ અને સુરણની મોસમ ચાલુ છે. આદુ શી ૧-૦ રતલ, લસણ શી. ૨-૦ રતલ.

પાપડ નંબર ૧ શી. ૧૦, નંબર ૨ શી. ૮ ૧૦૦.

કપુરી અને ચેવલી પાન બજાર ભાવ, પોસ્ટેજ જુદું. બાસ્કીટ ગોલ શી. ૧૦-૬ લાંબી અને સ્કવેર બાસ્કીટ શી. ૧૧-૬ ડઝન.

રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીયન કોંગોના ઓરડરો ઉપર પુરતું ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ કઢાવી મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વોર્ડરોબ, ડરેસીંગ ચેસ્ટ, સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, બુક કેસ, ટેબલ, તદન કીફાયત ભાવે ખરીદી શકશો. જાતે પધારી લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન ડરેસર—

જે હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશાં તઈયાર રહે છે. માત્ર રોકડા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP. J'BURG.

PHONE 33-4691. BOX 2526.

હીંદની મોટામાં મોટી વિમાની કમ્પની તમારી સેવામાં

—ધી—

ન્યુ ઇન્ડીયા ઇન્સ્યુરન્સ

કંપની લીમીટેડ

સાઉથ આફ્રિકાના એકજ મુખ્ય પ્રતિનિધિ

રૂસ્તમજી જાલભાઈ રૂસ્તમજી

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

સેવા અને નિર્ભયતા

માટે અમને મળો.

બધી જાતના વિમાઓ અમે ઉતારીએ છીએ.

પી. ઓ. બોક્સ ૧૬૧૦.
રેસીડેન્સ : ૧૧૧ ઇલેવન્થ એવન્યુ,
ડરબન.

ટેલીફોન્સ:
ઓફીસ : ૨૫૮૪૫
રેસીડેન્સ : ૩૬૪૧૩.

આલમની અટારીએથી

ચીમાના વધુ ઉપચંદ્રો

બુડાપેસ્ટમાં એક હંગેરીયન અવકાશ ખાતે ૮મી ઓગસ્ટે કહ્યું છે કે રશીયા ત્રણ નવા ઉપચંદ્ર માટેની યોજના ઘડે છે. તેમાં પહેલામાં પૃથ્વીપર છોડેલો ચંદ્ર તે જગ્યાએ તેમાંનાં સાથે પાછો આવે તેવો બનશે. બીજામાં વાદળાંઓ સહિત પૃથ્વી સપાટીના વાતાવરણનો હેવાલ પૂરી શકે એવું ટ્રાંસમીટર, મુકાશે. ત્રીજામાં એક ટેલીવીઝન મુકાશે જેના બનાવોના હેવાલ વિશ્વભરમાં જાણી શકાશે.

હિંદમાં જાપાનીઓની મીલકત

બીજા વિશ્વયુદ્ધના આરંભમાં ભારતમાં જાપાનીઓની મીલકત જપ્ત થયેલી તે ૧૩ વર્ષ પછી તેમને હવે પાછી સોંપવાનો હુકમ ખાસ સરકારી ગેઝેટ દ્વારા ૧૦મી ઓગસ્ટે નવી દીલ્હીથી બહાર પડયો છે. એમાં કેટલીક પેઢી અને વ્યકિતગત મીલકતો ઉપરાંત ટાટા આયર્ન અને સ્ટીલ કંપનીના લાખ શેરો તથા સાડા સાત લાખ રૂપીયાની ભારતની સરકારી લોનો છે. મુંબઈ ખાતે એક જંગી મકાન છે.

ભારત અને ફ્રેન્ચ

ભારત ખાતેના ફ્રેન્ચનાં પોંડીચેરી બીજાં ત્રણ નાનાં ગામોનો કબજો ફ્રાન્સ-ભારત કરાર મુજબ ભારતને ઘણા વખતથી મળી ગયેલો છે પણ કાયદેસર ટાઇટલ નથી મળેલું તે લોકસભામાં ૧૧મી ઓગસ્ટે તેની પર માગણી કરવાના આવેલા પ્રશ્નને વડા પ્રધાન શ્રી નહેરૂએ દિલગીરી દર્શાવી કહ્યું હતું કે આ વર્ષના અંત સુધીમાં એ મળી જશે. આવા મેદીલી ઉપજારા ઠરાવની જરૂર નથી.

ઓરેન્જ રીવરનો બાંધ

દક્ષિણ આફ્રિકા અંગેનું સરકારી ખાતું ઓરેન્જ રીવરના પાણીને ઉત્તર કેપના ઉપયોગ માટે વાપરવા સાડા પાંચ કરોડ પાઉંડની યોજના ઉપર વિચારણા કરે છે. જેમાં વિકલ્પે ફ્રનડર સ્કીમ પણ છે જે ઓરંજ, રીથ, સન્ડેરીવરના પાણી રોકી ઉત્તર પીટ્રસવીલે ટાઉન આમળ ફ્રી છ શહેર તથા કેપને બે લાખ એકર જમીનને ખેતી માટે પાણી મેંગેનીઝ માઇનો માટે વીજળી પુરાશે જેથી પેટ્રસવીલેની ટાઉન કે ૩૦૦ માણસ બેસી શકે ૧૨ હજાર પાઉંડનો નવો ટાઉન બાંધ્યો છે.

બરફની તળેથી સબમરીન પસાર

નોટીલસ નામની અમેરીકાની પહેલી એટમીક શકિતથી ચાલતી સબમરીન કશી પણ જાહેરાત વિના પર્લહાર્બરથી ૨૩મી જુલાઇએ અસારકા થઇને ગ્રીનલેન્ડમાં ઉત્તર ધ્રુવના બરફાચ્છાદિત સમુદ્રની તળીએથી પસાર થઇ ૫મી ઓગસ્ટે પહોંચી હતી. આ રસ્તો પહેલીજ વાર એણે સર કર્યો છે ૯૭ ટકાનો પ્રવાસ પાણીની અંદર કર્યો જે પૈકી ૧૮૩૦ માઇલ ૯૬ કલાકમાં બરફની તળીયેથી પસાર થઇ હતી. કુલ્લે ૮ હજાર માઇલનો પ્રવાસ કર્યો છે ટોકીયોથી લંડનનો રસ્તો સમુદ્રની સપાટી પર ૧૧,૨૦૦ માઇલ થાય છે અને ઉપર મુજબ પાણીની અંદરનો રસ્તો ૬,૩૦૦ માઇલ થાય છે.

સામ્યવાદી ચીન

પેકીંગનાં 'ચીન યુવક ડેઇલી' છાપાના જણાવ્યા મુજબ પેકીંગ, શેંઘાઇ અને બીજાં મોટા શહેરોમાંથી ૧૧,૩૦,૦૦૦ યુવક કામદારો તથા વિદ્યાર્થીઓ ચાલુ વર્ષના ઉનાળામાં લશ્કરી કવાયત લેવા ભેગા થશે. ચીનની બહારના લશ્કરી નિષ્ણાતોનો અંદાજ છે કે હમણાં ચીનનું સશસ્ત્ર લશ્કર આશરે ૨૫ લાખનું છે અને ૮ લાખ લીસ્ટપર છે પેકીંગના મેયર મી. પેંગ ચેને હમણાં કહ્યું છે કે ત્રીજા વિશ્વ યુદ્ધની જો શરૂઆત થાય તો સામ્યવાદી ચીન તરફથી તરત જ પાંચ કરોડ સશસ્ત્ર સૈનિકો યુદ્ધભૂમિમાં ઉતારી શકાશે અને તે પછી થોડી જ મુદતમાં બીજા પાંચ કરોડ સૈનિકો તઇયાર થઇ શકશે.

ઈસ્ટ આફ્રિકાના ચીફો

યુગાન્ડાના આઠ ચીફોની એક મંડળી ૨૦મી ઓગસ્ટ સુધી બ્રીટનના પ્રવાસ પર નીકળેલી છે. તેઓ સ્થાનિક વહીવટ, કેળવણી, ખેતીવાડી, ઉદ્યોગ, પોલીસ સર્વીસ, અદાલત, અને યુગ પુરૂષોનાં રહેઠાણ અંગે અભ્યાસ પુર્ણ નીરીક્ષણ કરવાની નેમથી ગયેલા છે. લીવરપુલ અને નોટીંગહામ થઇ હાલ લંડન ગયા છે ત્યાં ૧૩મી ઓગસ્ટે તેમના માનમાં બ્રીટીશ કાઉન્સીલ તરફથી એક ટીપાર્ટી અપાઇ હતી.

કેરાલાની સામ્યવાદી સરકાર

ભારતના વડા પ્રધાન શ્રી જવાહરલાલ નહેરૂએ ગયા અઠવાડીએ છાપાવાળાઓને આપેલી મુલાકાતમાં કહ્યું હતું કે કેરાળા પ્રાંતમાં કેટલાંક ઠંડા લોહિનાં રાજકીય સિદ્ધાંતોના ખુન થયા જેવું વાતાવરણ હોવાનું જણાયું છે. છતાં હમણાં સરકાર એ અંગે કશા પણ પગલાં લેવા નથી ઇચ્છતી. આ હેવાલ પ્રગટ થયા પછી લોકસભામાં ૧૧મી ઓગસ્ટે કેરાળાના સામ્યવાદી નેતા મી. એસ. એ. ડાંગેએ વડા પ્રધાન ઉપર કેરાળા પ્રાંતની સામ્યવાદી સરકારના વહિવટમાં દખલગીરી કરવાનો આક્ષેપ મૂકયો હતો કે વડા પ્રધાન અને કોંગ્રેસ પ્રધાનોનાં નિવેદનો એક તરફી સમાચાર ઉપર અવલંબેલાં છે.

'સીનેગોગ' શબ્દ સામે વિરોધ

જોહાનીસબર્ગથી ચીફ રાબી એલ. રાબીનોવીટઝે ન્યાયખાતાને એક પત્ર લખી પ્રીટોરીયામાં જ્યાં હમણાં ટ્રીઝન ટ્રાયલની ખાસ કોર્ટ ચાલે છે તેને "ઓલ્ડ સીનાગોગ" શબ્દથી ઓળખાવાય છે તે શબ્દ માટે વાંધો ઉઠાવ્યો છે. કારણ કે તે મકાન સરકારને વેચી દીધેલું છે અને એ શબ્દથી ગેરસમજુતી ફેલાવાની દહેશત રહે છે માટે એ નામ વપરાવું ન જોઇએ. એનો સ્વીકાર કરી સરકારી ખાતાએ રાબીને જણાવ્યું છે કે સરકારી વ્યવહારમાં હવેથી એ શબ્દ ન વપરાય તેની સંભાળ રખાશે.

ટ્રીઝન ટ્રાયલનો ખર્ચ

ટ્રીઝન ટ્રાયલનો મુકદ્દમો એકાદ વર્ષ ચાલશે એમ ઘણાનું માનવું છે આરોપીઓને ૧૯ મહિના પર પકડેલા ત્યારથી બચાવ માટે વકીલો રોકવા પડેલા છે હમણાં ૯૧ આરોપીઓ છે. આ બધા વકીલોનો ખર્ચનો અંદાજ ૧,૩૫,૦૦૦ પાઉંડ થવા વકી છે. અને આરોપીઓએ પોત પોતાનો આવક ગુમાવ્યો તેનો અંદાજ ૧,૪૪,૦૦૦ પાઉંડ જેટલો મનાય છે. બીજી બાજુ સરકારને અધિકારીઓના ખર્ચનો અંદાજ ૯૦,૦૦૦ પાઉન્ડ ગણાય અને આરોપીઓને વાહનો પુરાં પાડયાં તેનો ખર્ચ ૩,૫૦૦ ગણાય. આમ હાય ટ્રીઝનની ટ્રાયલનો કુલ ખર્ચ ૩,૭૨,૫૦૦ પાઉંડનો અંદાજી થાય છે.

પોણો લાખપર મુશીબત

ગૃહ પ્રધાન ડો. ડોંજીસે ૫મી ઓગસ્ટે પાર્લામેન્ટમાં એક પ્રશ્નના જવાબમાં જણાવ્યું હતું કે ડરબન માટે જાહેર થયેલા ગ્રુપ એરીયાના પરિણામે આશરે ૭૫,૦૦૦ હીંદીઓ ૮,૫૦૦ કલર્ડ અને ૧,૦૦૦ ગોરાઓને તેમના હમણાંના રહેઠાણમાંથી નીકળવું પડશે. આ જાહેરનામા પર કોઇ ખાસ કારણ માટેના પ્રસંગમાં જ પુનઃ વિચારણા થશે.

દ. આ. ની બીન-ગોરી ક્રિકેટ ટીમ

દક્ષિણ આફ્રિકાથી કેનીયા ગયેલ બીન-ગોરી ક્રીકેટની ૧૧મી ટીમ તા. ૪થી ઓગસ્ટે નાયરોબીમાં કેનીયા એશીયન ટીમ સાથેની રમતમાં હારી ગઇ હતી.

સ્કોર: કેનીયા એશીયન ૨૦૦ અને ૧૭૨ ફોરફાઇવ (રમણ પટેલ ૫૬, વીનુ પટેલ ૪૦ નોટ આઉટ, જી. અબેદ ૨-૫૧.)

સાઉથ આફ્રિકન બીન ગોરી ટીમ ૧૩૧ અને ૨૪૦ (એસ. એન. સોલોમન ૯૦ નોટ આઉટ, એ. આઇ. દીદાત ૭૫, ચંદ્રકાંત પટેલ ૩-૨૧.)

સાભાર સ્વીકાર:

શ્રીમતી સવિતાબેન મોહનલાલ નરોતમ (અમટાલી) ઇ.ઓ.ને શી. ૫-૦.

સુકાં મરચાં

અમારે સાંથી હમેશાં નીચે મુજબ મરચાં મળશે: ૩૩ રતલની ગુણી ૩૩-૬ ૧૫ રતલની ગુણી ૧૬-૬; ૬ રતલની ગુણી ૭-૬ અને અઢી રતલનાં પારસલની ૪-૩ પોસ્ટેજ સાથે. તેમજ આફ્રિકન મેઇડ ઝાડુ લાંબા હેન્ડલનાં ૨૪-૬ ડઝન. ઓર્ડર સાથે પૈસા મોકલવા મહેરબાની કરવી.

MAARMANS PTY LTD.
Box 26, Phone 128.
Brits Transvaal.

માથે બાંધવાની રીબન અને વેણીઓ

મખમલ, સાટીન, ટાફેટા સીલ્કની, રીબન અનેક રંગ, ડીઝાઇન અને સાઈઝમાં મળશે, લગ્ન મંડપ અને મોટર શણગારવા માટે જથ્થાબંધ રીબનો મળી શકશે.

બચ્ચાં માટે મખમલ, અને રેસમ તથા ફેલ્ટની ટોપીઓ કીફાયત ભાવે બનાવી આપવામાં આવશે.

અંબોડે બાંધવા મખમલ, રેસમ, કોટન વિગેરેનાં ફુલોની રંગ રંગની વેણીઓ અને અનેક પ્રકારના બ્રોચર્સ મળશે.

ઠેકાણું: માબરો હેટ્સ (પ્રો.) લી.
લેડીઝ એન્ડ ચીલ્ડરન્સ હેટ મેન્યુફેકચરર,
ફોન: ૮૩૫-૭૯૯૧ પહેલે માળે,
બોકસ ૫૨૫૭. માસ્ટર મેન્સન્સ
૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, — જોહાનીસબર્ગ.

'કાશ્મીર પ્રિન્સેસ'

કાવતરાની રોમાંચક કથા

લેખક: શ્રી. અનંત શ્રીધર કર્ણીક

(ગતાંકથી ચાલુ)

ટાપુ નજરે પડયા

મેં ઝડપથી મારી આજુબાજુ નજર ફેરવી ત્યારે એકથી ચાર માઇલ જેટલા દુરના સ્થળે ટાપુઓ દેખાયા તેથી મેં કાંઇક રાહતની લાગણી અનુભવી. મારી જમણી દિશામાં ચારેક માઇલ દુર એક ટાપુ હતો તેના પર બહુ ઉંચી ટેકરી હતી. એ ટેકરીને કારણે ટાપુ તરત ખ્યાલમાં આવી જતો હતો અને તેથી મેં ત્યાં પહોંચવાનો વિચાર કર્યો. આ ટાપુથી ય વધુ નજીક બીજા ટાપુઓ હતા છતાં મેં આ દુરનો પણ સ્પષ્ટ દેખાતો ટાપુ પસંદ કર્યો. આવા દુરના સ્થળે પહોંચવાની અવ્યવહારૂ પસંદગી મેં શા માટે કરી તેનો વિચાર હું કરી શક્યો નહિ.

હું એ બરાબર સમજતો હતો કે એટલે બધે દુર હું પહોંચી નહિ શકું. આમ છતાં તે સ્થળે પહોંચવાનો મેં મનસુબો ઘડયો હતો. એ બનાવ અત્યારે યાદ કરૂં છું ત્યારે મને લાગે છે કે મને એ ટાપુનું આકર્ષણ થવા છતાં મેં એ તરફ તરવાનો પ્રયાસ ન કર્યો એટલું મારૂં સદ્‌ભાગ્ય ગણાય.

પ્રવાહ સાથે આગ

હવે મને એ ખ્યાલ આવે છે કે દુર આવેલા ટાપુ પર પહોંચવાનો પ્રયાસ કર્યો હોત તો એ વધુ સરળ પડત કારણ કે પાણીનો પ્રવાહ એ દિશામાં હતો પણ એ વખતે પરિસ્થિતિ એવી કે જો એ દિશામાં તરવાનો પ્રયાસ કર્યો હોત તો હું ચોક્કસ બળી જાત, કારણ કે ભડકે બળતું પેટ્રોલ પ્રવાહની સાથે એ ટાપુની દિશામા આગળ વધી રહ્યું હતું. જો મેં એ દિશામાં તરવા માંડયું હોત તો હું સળગતા પેટ્રોલમાં જરૂર ભરખાઇ જાત.

કયા ટાપુ તરફ જવું એનો વિચાર કરતો કરતો હું થોડીવાર સાવ નિષ્ક્રિય સ્થિતિમાં પાણીની સપાટી પર પડી રહ્યો. એ વખતે મેં વિમાનના કોઇ એક ભાગનો દસ ફુટ લાંબો ટુકડો મારી સામે પાણી પર તરતો જોયો. એ ટુકડાનું તળિયું ગોળાકાર હતું એટલે મને લાગ્યું કે એ ટુકડો સારો એવો સમય તરતો રહેશે. આથી આગળ વધવાની મારામાં શક્તિ આવે ત્યાં સુધી એ ટુકડા પર પડયા રહેવાનો મને વિચાર આવ્યો.

આથી દુર આવેલા પેલા ટાપુ તરફ જવાનું માંડી વાળીને પેલા તરતા ટુકડા તરફ જવાનું નક્કી કર્યું અને બધું જોર એકઠું કરીને તરતો તરતો હું ત્યાં પહોંચ્યો. મારે પહેર્યો કપડે તરવું પડયું હતું. આથી મારાં કપડાં પાણીથી ભિંજાઇ ગયાં હતાં અને બહુ ગંદાં થઇ ગયાં હતાં.

હું ખુબ થાકી ગયો હતો. એનું કારણ કદાચ આઘાત પણ હોઇ શકે. વિમાનના તે ટુકડાની બધી બાજુની કોર વળેલી અને વાગે એવી ધારવાળી હતી. આથી ન વાગે એવી કોર મારે પકડવાની હતી. એ ટુકડા પર ચડવાનો મેં પ્રયાસ કર્યો, પણ હું એમ ન કરી શક્યો.

ત્યાં એવી કોઇ ચીજ પણ ન હતી કે જેના પર પગ મુકીને હું તે ટુકડા પર ચડી શકું. વળી, મારાં કપડાં ખુબ ભિંજાયેલાં હતાં એટલે પાણીમાં નીચેની દિશામાં ખેંચાયા કરતો હતો. પણ મદદ ન આવે ત્યાં સુધી એ ટુકડો મને તરતા રહેવામાં મદદ કરશે એમ મને લાગવાની મેં તેના પર ચડવાનો દૃઢ નિરધાર કરી લીધો. પણ લાંબો સમય એ ટુકડા પર તરતા રહેવામાં જીંદગીનું જોખમ હતું કારણ કે જ્યાં સુધી સુર્યનો ઝળહળતો પ્રકાશ ચારે બાજુ પથરાએલો હતો અને ટાપુ જોઇ શકાતો હતો ત્યાં સુધી એનો લાભ લઇને મારે આગળ વધવું જોઇએ, અંધારૂં થઇ ગયા પછી આગળ વધવાનું મુશ્કેલ બની જાય એમ હતું.

પણ તરવાની શક્તિ મારામાં ન આવે ત્યાં સુધી એ ટુકડા પર પડયા રહેવાનું મને જરૂરી લાગ્યું. આથી મેં જોર કરીને શરીરને પાણી બહાર ખેંચી મારો જમણો ઢીંચણ તે ટુકડા પર મુક્યો અને પછી ડાબો પગ પાણીમાંથી બહાર કાઢ્યો. પછી હું ધાતુના એ ટુકડા પર ચડી ગયો અને તેના પર ઉભો રહ્યો. વિમાન તુટી પડયું એ પહેલાં હું સુવા ગયો ત્યારે મેં મારા બૂટ કાઢી નાંખ્યા હતા અને તુટી પડયું ત્યારે હું પાણી પર ફેંકાઇ ગયો એ વખતે, મારાં મોજાં કયાંક પડી ગયાં હતાં.

હું રાક્ષસી આગથી માત્ર વીસ જ ફુટ દુર હતો. કેટલીક વાર ભયજનક દૃશ્યો પણ જોયા કરવાનું મન થાય છે. એવી બિહામણી આગ સામે મેં એટલો બધો સમય શા માટે જોયા કર્યું. એનું મને ઘણી વાર આશ્ચર્ય થાય છે, તે આગ વધુ ફેલાઇ હોત તો મને ગળી હોત.

આગની જવાળાનો દરિયો

મને એટલી ઝડપથી એ આગથી દુર જવામાં જ સલામતી હતી છતાં એ આગના રાક્ષસી સ્વરૂપથી હું એટલો બધો ડઘાઇ ગયો કે નિશ્ચેતન દશામાં મેં તેની સામે જોયા જ કર્યું. એ આગ ઉપરનું આકાશ એકદમ કાળું થઇ ગયું હતું અને ધુમાડાના ગોટાથી આકાશ ઘેરાઇ ગયું હતું.

આ કાળાં વાદળાં નીચે પથરાએલી વિકરાળ આગની જવાળાઓ માનવ ભક્ષી હજારો રાક્ષસોની લોહીતરસી જીભ જેવી લાગતી હતી. આવી લાંબ-ચોળ આગને લીધે આજુબાજુનો આખો દરિયો લોહી જેવો લાલઘુમ લાગતો હતો. ઘેરા ભૂરા રંગનો એ દરિયો થોડીક મિનિટોમાં આગની જવાળાઓના દરિયામાં ફેરવાઇ ગયો હતો.

જાદુગરની બાટલીમાંથી ભૂત એકા-એક બહાર નીકળી જઇને જાદુગરને જ ડરાવે એ રીતે ટાંકીમાંથી અચાનક છુટેલા પેટ્રોલે આગનું વિકરાળ તથા વ્યાપક સ્વરૂપ પકડયું હતું.

આગ મારી પાસે આવી

હું પેલા ટુકડા પર ચડયો તે પછી થોડી જ ક્ષણોમાં આગ ત્યાં પહોંચી ગઇ અને તેના પર ફેલાવા લાગી આથી હું લાચાર સ્થિતિમાં મુકાઇ ગયો. પણ આગળ વધતી આગથી બચવા માટે પાણીમાં કુદી પડવા માટે મારા પગ બિલકુલ તઇયાર ન હતા.

મને લાગ્યું કે પેટ્રોલને કારણે વ્યાપક બનતી જતી આગથી બચવાનો પ્રયાસ કરવાનો હવે કોઇ અર્થ ન હતો. આથી દુર જવાનો પ્રયત્ન કર્યો નહિ અને આગળ વધતી આગમાં ખાખ થઇ જવાની તઇયારી સાથે હું ત્યાં જ ઉભો રહ્યો. મોટા ભાગના વિમાની અકસ્માતમાં અનિવાર્યપણે આવો જ અંજામ આવતો હોય છે! જે લોકો પહેલી આફતમાંથી બચી જાય છે તે એવી જ બીજી ભયંકર આફતમાં સપડાઇ જાય છે. હારી ગયેલા લશ્કરના બચી ગયેલા સૈનિકોને વિજેતા લશ્કરના સૈનિકો મારી નાંખે એવી સ્થિતિ સાથે આ સ્થિતિને સરખાવી શકાય. આગની જવાળાઓ વધુ ને વધુ નજીક આવી રહી હતી.

મૃત્યુની સમીપ

માનવીને ઓહિયાં કરી જવા તલસી રહેલી એ નિષ્ઠુર અને વિકરાળ જવાળાઓ જોઇને મને માનવભક્ષી રાક્ષસો યાદ આવ્યા. એ જવાળાઓના લોહીતરસ્યાં જીભ સામે હું લાચાર નજરે જોઇ રહ્યો. એ જવાળાઓનો પ્રકાશ માણસને આંધળો બનાવી દે એટલો પ્રબળ હતો. જેથી મેં મારી આંખો બંધ કરી દીધી. મને લાગ્યું કે બધી વેદનાનો થોડીક પળોમાં કાયમ માટે અંત આવી જવાનો છે. એમ થશે એટલે પાણીમાં જીવતા રહેવા માટે ફાંફાં મારવાનું રહેશે નહિ. પરવાળાના ખડકો પર ઘુંટણીએ ચાલવું નહિ પડે. નિર્જન ટાપુ પર મુકામ નહિ કરવો પડે અને ભૂખે તરસે મરી જવાની પરિસ્થિતિ ઉભી નહિ થાય. વેદનાથી પીડાઇ દુઃખી થઇને મરવા કરતાં અત્યારે મરી જવું વધુ સારૂં હતું.

આગ મને હમણાં જ આખેઆખો ગળી જશે એવો વિચાર કરતો હું આંખો બંધ કરીને ઉભો હતો એ વખતે મને આગની ગરમી એકાએક ઓછી થતી લાગી. એટલે મેં આંખો ખોલી.

આગનું જોર જરા ય ઓછું થયું ન હતું, પણ મારી તરફ આવતી તે અટકી ગઇ હતી. આથી મેં રાહત અનુભવી.

પેટ્રોલની પાતળી સપાટીને કારણે આગ ફેલાઇને આગળ વધી હોવી જોઇએ. એ હવે બળીને ખલાસ થઇ ગઇ હતી. આગમાં ભરખાઇ જવાનો ભય દુર થયો, એટલે મેં સૌથી નજીકના ટાપુપર પહોંચવા માટે તરવાનું શરૂ કરવા ફરીથી વિચારવા માંડયું.

ધાતુના એ ટુકડા પર હજુ વધુ સમય રહેવાનું મન થયા કરતું હતું પણ એ ટુકડો કયાં સુધી તરતો રહેશે એ અંગે કોઇ ભરોસો ન હતો. મેં ફરી વાર મારી આજુબાજુ દૃષ્ટિ ફેરવી તો સંખ્યાબંધ નાના ટાપુઓ દેખાયા.

પાઠક દેખાયા!

ધાતુના એ ટુકડા પર મેં આશ્રય લીધા પછી થોડી જ વારે મેં પાઠકને પાણીમાંથી બહાર આવતા જોયા. તેઓ આગની એટલા બધા નજીક હતા કે એમની જીંદગી જોખમમાં હતી. આમ છતાં તેઓ એક જ જગ્યાએ તર્યા કરતા હતા. એમની વેદના હું બરાબર સમજી શકતો હતો.

પાણીમાંથી બહાર આવ્યા પછી આગને સાવ નજીક જોઇને તે ગભરાઇ ગયા હશે, કારણ કે આગ સહી ન શકાય એટલી બધી પ્રબળ હતી અને વિમાન અચાનક તુટી પડવાથી તેમની વિચારશક્તિ કુંઠિત થઇ ગઇ હશે.

આથી તેમને મદદરૂપ થવાના આશયથી મેં મોટેથી બુમ પાડીને કહ્યું: "પાઠક, આગથી દુર ચાલ્યા જાવ, પાઠક આગથી દુર ચાલ્યા જાવ!" મારો અવાજ સાંભળીને તેમને ખ્યાલ આવ્યો કે તે આગની કેટલા બધા નજીક હતા અને એમની જીંદગી કેટલી બધી જોખમમાં હતી!

મેં બુમ પાડીને તેમને આટલું કહ્યું એટલે એમના જ્ઞાનતંતુઓ ફરી કામ કરતાં થઈ ગયાં." એ ભયાનક વાસ્તવિકતાનો તેમને ખ્યાલ આવ્યો કે વિમાન ખરેખર તુટી પડયું છે અને બાકીના બધાં માણસો સાથે. તે ડુબી ગયું છે! કેપ્ટન જયારતું શું થયું હશે એની પાઠકને ખબર ન હતી.

પણ હું બચી ગયો હતો એ જાણ્યા પછી મારી તરફ આવવા માટે તેમણે તરવા માંડયું. આગથી દુર ભાગવા બનતી ઝડપે તેઓ તરવા લાગ્યા.

આ વાર્તાનો કોપી રાઈટ મુંબઈ "જયકો પ્રકાશન"નો છે.

ભારતની ભવ્યતા

લેખક: ગુલાબભાઇ છ. પટેલ "પ્રકાશ" (યુટનહેગ)

આજે ૧૫મી ઓગસ્ટ છે. સ્વદેશ અને વિદેશમાં જ્યાં જ્યાં ભારતીઓ વસતા હશે ત્યાં ત્યાં એ દિને ભારતની આઝાદીનો મહોત્સ ઉજવશે. ભારતની ભવ્ય સિદ્ધિના મંગલદિનની ઉજવણી વેળા આબાલવૃદ્ધ ભારતીય અનેરા આનંદ અને અદ્ભુત ઉલ્લાસના છલકતા સાગરમાં સ્નાન કરશે.

માનવ ઇતિહાસમાં અગિયારસો વર્ષની ગણતરી નજીવી છે. તો પછી અગિયાર વર્ષની તો વાત જ શી? તો યે અલ્પ સમયમાં ભારતે પોતાની પ્રગતિથી જગતને મુગ્ધ કરી દીધું છે. પરતંત્રતાના નવસો વર્ષ (મુસલમાનોનાં આક્રમણનાં સાતસો વર્ષ અને અંગ્રેજોના અમલનાં બસો વર્ષ) દરમીયાન હીંદમાં જે નહોતું બન્યું તે સ્વતંત્ર ભારતમાં એક દાયકા દરમીયાન બની ગયું છે. થોડાં વર્ષ પહેલાં વિદેશી હકુમતનાં દુઃખનાં રોદણાં રડતો દેશ સ્વતંત્ર બન્યા પછી દુનીયાને આકર્ષી રહ્યો છે.

સંતશિરોમણી મહાત્મા ગાંધીજીના સિદ્ધાંતો અને આદેશો મુજબ ભારત આગેકુચ કરી રહ્યું છે. ગત થોડાં વર્ષોની આંતરરાષ્ટ્રીય કટોકટી પર દ્રષ્ટીપાત કરતાં જણાશે કે, ભારત યુદ્ધ, હિંસા અને આક્રમણો સામે એક પ્રચંડ દિવાલ જેમ ઉભું છે. પંચશિલના પ્રણેતા અને ભારતના રાષ્ટ્રશિરોમણી પંડીત જવાહરલાલ નહેરુ આંતરરાષ્ટ્રીય આંટીઘુંટીમાં ભારતના નાવને બહુ કુશળતાથી ચલાવી રહ્યા છે. ભારતની ખ્યાતી વધારી શાંતી નીતીથી ભારતે રાષ્ટ્ર રાષ્ટ્રો વચ્ચેના ભેદભાવો દુર કરવામાં અગત્યનો ભાગ ભજવ્યો છે. પરસ્પર વિરોધી વિચારો અને ભિન્નભિન્ન નીતીવાળાં રાષ્ટ્રોને એકત્ર કરનાર પંચશિલના સિદ્ધાંતોએ પશ્ચિમી રાષ્ટ્રોનું ધ્યાન ખેંચ્યું છે. આક્રમણ અને અન્યાયી સત્તાશાહીનાં કાળાં કૃત્યો સામે ખુલ્લો વિરોધ કરીને ભારતે મહાન સત્તાઓનું ધ્યાન પલટાતા યુગ પ્રતિ દોર્યું છે. પરિણામે, દુનીયાના કોઈ પણ ભાગમાં કટોકટી જન્મે તો શાંતપ્રિય રાષ્ટ્રો ભારત પ્રતિ મીટ માંડે છે.

આંતરરાષ્ટ્રીય ક્ષેત્રે ભારતની પરરાષ્ટ્રનીતિએ એક નવાં એવાં નીતીબળને જન્મ આપ્યો છે. શસ્ત્રબળ કરતા પણ એ નીતિબળ વધુ અસરકારક જણાયું છે. એ શકિતએ એશીયા અને આફ્રિકામાં આવેલા સામ્રાજ્યશાહી સ્તંભોને હચમચાવી નાંખ્યા છે. અને મહાન સત્તાઓને વિચાર કરતી કરી મુકી છે. વિશ્વયુદ્ધનાં દારૂણ દાવાનળથી બચવા માટે શસ્ત્રો અને સૈન્યની નહીં પણ પંચશિલના સિદ્ધાંતોને અનુસરવાની જરૂર છે. દુનીયાપર આવતી આફતો ટાળવાને અને સદા અસ્થિર એવાં શાંતિ સ્તંભને સ્થિર કરવાને એશિયાઇ–આફ્રિકી દેશો ભારતની આગેવાની હેઠળ, નિતિ અને ન્યાયના બળથી સજ્જ બની, આગળ વધવા લાગ્યા છે.

અદમ્ય શક્તિથી કાર્ય કરતા ભારતીય કાર્યકરો દેશને સમાજવાદના સાચા માર્ગે પ્રયાણ કરાવી રહ્યા છે. પંચવર્ષિય યોજનાઓ હેઠળ પાણીના બંધ અને નહેરનો પ્રબંધ કરી સારો પાક પકાવવાની વ્યવસ્થા થઇ ચુકી છે. નવાં કારખાનાનું પ્રમાણ વધી રહ્યું છે. બેકારી નિવારણાર્થે સરકાર શકય એવો પ્રયત્નો કરી રહી છે. નિરક્ષરતા દુર કરવાનું કાર્ય પણ દેશમાં પુરજોસમાં થપી રહ્યું છે. ટુંકમાં, પરતંત્રતાની જંજીરોમાં જકડાઇને પાયમાલ થયેલ ભારત, સ્વતંત્રતાની પ્રાપ્તિ પછી, વર્ષો પુર્વેની પોતાની ભવ્યતા પૂનઃ મેળવવા સફળતાપુવર્ક દોટ મુકી રહ્યું છે.

આજે આપણે સૌ પ્રાર્થીશું કે, આપણા દેશની સ્વતંત્રતા યાવતચંદ્ર દિવાકરૌ ટકી રહો ને દિનપ્રતિદિન આબાદી અને ઉન્નતિના પંથે પ્રયાણ કરો.—જય હીંદ.

પ-ર ચુ ર ણ

—જોહાનીસબર્ગમાં વેજબોર્ડ તરફથી યોજાયેલી તપાસ સમિતિમાં જોહનીસબર્ગની ચેમ્બર ઓફ કોમર્સે અણુધડ આફ્રિકનોનો પગાર ઓછામાં ઓછો વીકનો પા. ૩–૨–૬ હોવાની સુચના કરી છે.

—યુનીયનના ગવર્નર જનરલ ડો. ઇ. જી. જાનસનની ૭૭મી વર્ષગાંઠ ૭મી ઓગસ્ટે કેપટાઉનનાં ગવર્ગેન્ટ હાઉસમાં ઉજવવા ધાર્યું હતું પણ વડા પ્રધાનની તબીયત વધુ બગડવાના સમાચારથી તે કેન્સલ થયું હતું.

—મેરીત્ઝબર્ગથી જોબર્ગ તરફનો નેશનલ રોડનો થોડો ભાગ હમણાં જ નવો થયો તે પર ૬ ઓગસ્ટે બે મોટર સામ સામે અથડાતાં એકમાંના બે મોટર મેકેનીકો અને બીજામાં માત્ર ડ્રાયવર જ હતો તે એમ ત્રણે મરી ગયા હતા જેઓ મેરીત્ઝબર્ગના ગોરા વતની હતા.

—યુનીયનની એક મોટી ઓઇલ કંપનીના મેનેજર મી. પી. એમ. ડોસને કેપટાઉનમાં ૪થી ઓગસ્ટે કહ્યું છે કે દક્ષિણ આફ્રિકામાં પેટ્રોલના કંટ્રોલની કશી જ જરૂર નથી અમે લાંબા વખતથી એ બીનજરૂરી માનીએ છીએ કેમકે તે પુરતા પ્રમાણમાં મળે છે. જેથી લડાઇના વખતની જેમ સરકારે તકેદારી ન રાખવી જોઇએ. કંટ્રોલ ઉઠાવવાથી ભાવ ચઢી જવાની પણ દહેશત નથી.

—નાતાલના નોર્થકોસ્ટમાં અમ્હલાલીનો એક ફાર્મમાં ૩જી ઓગસ્ટે સાડા ત્રણ કલાક સુધી શેરડીમાં આગ લાગવાથી ૧૦ હજાર ટન શેરડી બળી ગઇ હતી. ચાલુ વર્ષમાં એ શેરડીની પહેલી આગ ગણાય છે.

—કેપટાઉનની પાર્લામેન્ટમાં ૪થી ઓગસ્ટે અર્થખાતાના પ્રધાન ડો. એ. જે. આર. ફન રહેઇને બોર્ડ ઓફ ટ્રેડ એન્ડ ઇન્ડસ્ટ્રીનો રજુ કરેલ હેવાલમાં ભલામણ કરી હતી કે પેટ્રોલ અને પારફીન ઉપરનો કંટ્રોલ જેમ બને તેમ જલદી ઉઠાવી લેવો જોઇએ.

—સોવીયેટ ભૂસ્તર શાસ્ત્રીઓની મંડળીએ યાકુટસ્ક પ્રાંતમાં વિશ્વમાં મોટામાં મોટી એવી હીરાની ખાણની શોધ કરી છે એમ મોસ્કોથી ટાસ એજન્સીએ ૮મી ઓગસ્ટે જણાવ્યું છે.

—લંડનનાં ટ્રાન્સપોર્ટ ખાતાંએ તેના સાત હજાર ડબલ ડેકર બસના પાછલા એકસલ માટે મીનરલ ઓઇલને બદલે વેજીટેબલ ઓઇલ વાપરીને વાર્ષીક ૧,૨૦,૦૦૦ પાઉંડ બચાવવા ધાર્યા છે.

—સોવીયેટ રશીયાની યુનીવર્સીટીઓમાંથી આ વર્ષે ૨,૯૦,૦૦૦ યુવક સ્પેશીયાલીસ્ટો તૈયાર થઇને બહાર પડયા છે જેમાં ૧,૧૦,૦૦૦ શિક્ષકો અને ૯૪,૦૦૦ ઇજનેરો તથા ૩૧૦૦૦ ખેતી નિષ્ણાતો તેમજ ૨૩,૦૦૦ ડોકટરો છે.

—લંડનના બકીંગહામ પેલેસમાંથી ૭મી ઓગસ્ટે બહાર પડયું છે કે ઇરાકના શાહે આગામિ વર્ષના મેની ૫ થી ૭ તારીખ દરમીયાન બ્રીટનની શાહી મુલાકાતે આવવાનું રાણીનું આમંત્રણ સ્વીકાર્યું છે.

મી. એ. એચ. નાયડુનું કરૂણ અવસાન

હીંદી સ્પોર્ટસ વર્તુળમાં જાણીતા મી. એ. હેરી નાયડુને ૨જી ઓગસ્ટની રાતે અંબીલો રોડ પર થયેલા મોટર અકસ્માત પછી બેભાન સ્થિતિમાં કીંગ એડવર્ડ ૮ ની હોસ્પીટલમાં લઇ જવાયેલા, જ્યાં તેજ સ્થિતિમાં ૭મી ઓગસ્ટની સવારે અકાળ અવસાન થયું હતું. તેઓ ૫૭ વર્ષની વયના હોય સી વ્યુવમાં રહેતા હતા; હીંદી સ્પોર્ટમાં આગળ પડતો ભાગ લેતા હતા. સાઉથ આફ્રિકા ઇન્ડીયન ફુટબોલ એશોશીએશનના પ્રમુખ તથા આજીવન ઉપપ્રમુખ ઉપરાંત નાટાલ ઇન્ડીયન ફુટબોલ સંસ્થાના પણ આજીવન ઉપ-પ્રમુખ હતા. તેમજ સાઉથ આફ્રિકન સોકર ફેડરેશનના સ્થાપત્ય કાળથી કોષાધ્યક્ષ તથા સાઉથ આફ્રિકાની બીન-ગોરી એમેચ્યુઅર બોકસીંગ એશોશીએશનના પણ એક સ્થાપક હતા.

એમની અંતિમ ક્રીયા ૧૦મી ઓગસ્ટે કેટોમેનર ક્રમીટોરયમમાં થયેલી જેમાં ૧ હજારની હાજરી હતી. એમની એક પુત્રી શ્રી ચીલકા નાયડુ ડરબનની હોસ્પીટલમાં પ્રેકટીસ કરે છે અને પુત્ર બોબી નાયડુ હાલ પુનાની કોલેજમાં ડોકટરીનો અભ્યાસ કરે છે. પ્રભુ સદ્દગતના આત્માને શાંતી બક્ષો. અમે તેમના કુટુમ્બીજનો પ્રત્યે દિલસોજી પાઠવીએ છીએ.

ફીનીકસ સંસ્થામાં:

મી. એમ. બી. નાયડુ–ડરબન (૨૯–૭–૫૮) ડો. અમૃતલાલ ડી. મકનજી, સ્ટેંગર (૯–૮–૫૮.)

બુકકીપીંગ, ઇનકમ ટેકસ રીટન્સ, લાઇસેન્સીઝ, રેવન્યુ કલીયરન્સ અને ઇનસ્યોરન્સ માટે મળો:

આર. વીઠ્ઠલ

૧૨ બાર્કલી આર્કેડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, કોરનર ડાયગોનલ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ, ફોન ૩૩–૧૬૫૪.

સાસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

જાત જાતનાં નાયલન, રેશમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, સ્ત્રીઓ બાળકો અને પુરૂષો માટે ઉત્તમ જાતના વુલન જર્સી, પુલોવર, કારડીગન્સ અને બચ્ચાઓ માટે—બુટીઝ, બીબ્સ, બ્લેન્કેટસ, શોલ્સ; નેપકીન્સ વિગેરે.

દરેક જાતના માલ માટે તપાસ કરવા ભલામણ.

૨૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ફોન: ૩૪-૨૩૪૯ — બોકસ ૧૫૪૯.

દેશથી હમણાંજ આવેલ

રેયોનની સાડીઓ: પહેલેનો ભાવ, પા. ૪-૭-૬ હમણાં પા. ૨-૭-૬ મુંદાણી કોર.

કાશમીરી રેશમી સાડીઓ: પહેલાંનો ભાવ પા. ૪-૧૭-૬ હમણાં પા. ૨-૯-૬ એકેક.

આર્ટ શીલ્કમાં દોરીયા, મીસ મેરી, ચંપા કલી સાડીઓ. જેનો પહેલાં ભાવ. પા. ૪-૧૭-૬ સુધી હતો, હમણાં પા. ૨-૧૧-૦.

અગરબત્તી: ત્રણ ગુલાબ: ૩ તોલાનું ટીન ૩-૦; ચમેલી: ૧-૬ પેકેટ; ગેઈટ વેઇ ઓફ ઈન્ડિયા: ૩ તોલાનું ટીન ૪-૦; ૬ તોલાનું ટીન ૮-૦; દરબાર: ૩ તોલાનું પેકેટ ૩-૦; કેપટન: ૨-૩ પેકેટ. વસંતી: (અત્તર ની બાટલી સાથે) ૬ તોલાનું ટીન ૪-૬; ૪ તોલાનું ટીન ૩-૬; ૩ તોલાનું ટીન ૨-૯; જહાંગીર: ૧-૬ પેકેટ. સ્ટીમર બ્રાન્ડ: નં. ૪૪ ભારત ૭-૬ ડઝન. પાકીસ્તાન ૧-૬ ડઝન. મીલાડ: ૪ તોલાનું પેકેટ ૩-૦.

સ્ત્રીઓના બનાવટી બાલ: ગંગાવન નં. ૧. દરેકની ૪-૦; નં ૨. ૫-૦; નં. ૩. ૯-૦; નં. ૪. ૧૦-૬ આ દરેક ની અંદર દોરી છે તેમજ એ. કવોલીટીની ૧૨-૬; બી. કવોલીટીની ૧૮-૬ અને સી. કવોલીટીની ૧-૨-૬ દરેકની. આ બધી ઉંચી કવોલીટીની દોરી વિનાની છે.

મુરાદાબાદી સીલવર વેર

ગુલાબદાની: દરેકની ૧૨-૬; ૧૫-૦; ૧૭-૬; અને ૨૦-૦. લોબાનદાન: ૧૫-૦; અત્તરદાન: ૧૨-૬; સુરમાદાન: ૧૨-૬; ૧૫-૦; અને ૧૭-૬ દરેકની.

તાજ સાથે વીજળીના ટેબલ લેમ્પો અને ફ્લાવર કટીંગ દરેકની. પા. ૨-૦-૦ પા. ૧-૧૦-૦; અને ૧-૫-૦. અનેક સુંદર ડીઝાઈનોમાં છે.

કેરમ બોર્ડ: કમ્પલેટ સેટ રબર કુશન ઘણા વર્ષો પછી છેવટે પાંચ બીજા વધારાના ગેઇમ સાથે ભારતથી અસલી કેરમ બોર્ડ આયાત કરવા અમે સફળ થયા છીએ. જે મજબુત બાંધણી અને સુંદર પોલીશ કરેલા છે. કીંમત પા. ૬-૬-૦ કંપલીટ સેટ. મોડું થઈ જાય તે પહેલાં હમણાં જ ઓર્ડર કરો!

બહારના પ્રવાસીઓને ડરબનમાં આવે ત્યારે અમારી મુલાકાત લેવાનું આમંત્રણ આપીએ છીએ. ડરબન શહેરની મધ્યમાં હોંદીની માલિકીની ઉંચામાં ઉંચી "હુસેન બીલ્ડીંગ"ના ધાબાંપરથી ડરબન શહેરનો દેખાવ જોવા માટે અમે તેમને હાર્દિક આમંત્રણ આપીએ છીએ. અને એજ મકાનમાં આવેલ અમારું શોરૂમ તથા નાનકડી સુંદર 'ગીફ્ટ શોપ' પણ જોવા આવશો.

A. K. HOOSEN & SONS
116 Queen Street, Phone: 27349.
Box 2168, DURBAN,

લીસ્ટ નં. ૩ ઉપયોગી પુસ્તકો

આત્મ કથા (પાકું પુઠું)	(ગાંધીજી)	૭	૬
,, (સંક્ષિપ્ત)	,,	૨	૬
આરોગ્યની ચાવી	,,	૧	૬
દિલ્હી ડાયરી	,,	૭	૬
ધર્મ મંથન	,,	૫	૦
નિત્ય મનન (હિંગોરાણીને દિલાસા)	,,	૨	૬
ચરવડાના અનુભવ	,,	૨	૬
ગીતા બોધ (ગીતા વિષે સમજુતી)	,,	૧	૦
ત્યાગ મૂર્તિ અને બીજા લેખો	,,	૬	૦
અનાસક્તિ યોગ (ગીતા પર સરળ ટીકા)	,,	૧	૬
અહિંસાનો પહેલો પ્રયોગ	,,	૨	૬
મંગળ પ્રભાત (૧૧ વ્રતોની સમજુતી)	,,	૧	૦
હિંદ સ્વરાજ (જુની પ્રત)	,,	૧	૦
આરોગ્યતા વિશે સામાન્ય જ્ઞાન. ભાગ ૧ લો	(ગાંધીજી)	૧	૬
,, ,, ,, ૨ જો	,,	૧	૦
સત્યના પ્રયોગો અને આત્મકથા (૧૦૨૬) ,, ૧ લો	,,	૨	૦
,, ,, (૧૯૨૭) ,, ૨ જો	,,	૧	૬
મારો જેલનો બીજો અને ત્રીજો અનુભવ (બંને)	,,	૧	૯
ટાઇફોઈડ (બંસીલાલ હીરાલાલ ગાંધી)		૧	૬
દારૂ બંધી શા સારૂ? (ભારતન કુમારપ્પા)		૧	૩
લોકમાન્ય તીલકનું જીવન ચરિત્ર (પાંડુરંગ દેશપાંડે)		૭	૬
બાપુની છાયામાં (બળવંતસિંહજી)		૬	૩
બાપુને પગલે પગલે (રાજેન્દ્ર પ્રસાદ)		૬	૩
મહાત્માજીની છાયામાં (ઘનશ્યામદાસ બીરલા)		૭	૬
બાપુના પાંચમાં પુત્ર (જમનાલાલજી) ને આશીર્વાદ		૭	૬
ગ્રામ ભજન મંડળી (જુગતરામ દવે)		૨	૦
ગાંધીજી (બાળકોને માટે) ,,		૨	૦
જીવન લીલા (કાકા કાલેલકર)		૫	૦
મહાદેવ દેસાઈનું જીવન ચરિત્ર (નરહરી પરીખ)		૨	૩
આત્મરચના - આશ્રમી કેળવણી		૮	૦

Indian Opinion P.Bag, DURBAN,-Natal.

શ્રીમતી તહેમી સોરાબજી રૂસ્તમજી

જણાવતા આનંદ થાય છે કે તેઓ

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલએશીયા લીમીટેડ

સ્થાપના ૧૮૬૯ વિકટોરીયા ઓસ્ટ્રેલીયા

— ના —

પ્રતિનીધી નિમાયા છે

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલનો જીંદગીનો વિમો એ ખરી બાંયધરી છે.

વધુ વિગત માટે લખો યા મળો:

૧૦૬ મેન્સફીલ્ડ રોડ, — ડરબન.

બોકસ ૪૭૬,
ટેલીગ્રામ—કેબલ "સોરાબટેમ"

ટેલીફોન: ૪૭૮૮૮
૪૭૪૫૩

Printed And Published by Mrs. Sushila Gandhi, International Printing Press, (Phoenix) Private Bag, Durban, Natal.